ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3944 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 20/4 ՄԱՐՏ 1899 21 ՇԷՎՎԱԼ 1316 ՇԱԲԱԹ

در عليه غلطه ده (آرەولك) غزته سی اداره خانه سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐԸ

Փորձառու մարդոցմէ լսած եմ ընդհանրապէս թէ պէտք չէ մարդիկը իրենց երեւոյթէն դատել. բայց երբեք չեմ կրցած յաղթել բնական տրամադրութեան մը, որ ամէն բանի մէջ արագ շարժելու կը մղէ զիս: Եւ սիրած եմ երեւոյթները, հետամուտ եղած եմ անոնց, ու ստէպ վարկպարազի ուսումնասիրութեամբ մը միայն հասած եմ ճշմարտութեան, առանց խորունկ փորձառութեանց ու փիլիսոփայութեանց մէջ խորասուզուելու:

Կը հաւանիմ անշուշտ թէ երեւոյթները զմեզ կը խաբեն, եթէ միամիտ գտնեն. համոզուած եմ թէ ամէն բան՝ որ կը փայլի, ոսկի չէ անտարակոյս: Բայց ես ալ ինծի յատուկ ըմբռնում մը ունիմ երեւոյթներու նկատմամբ, ու կը հաւատամ անոնց ամէն բանէ աւելի. վասն զի զանոնք դատելու գաղտնիքը գտած եմ պզտիկ հոգեբանութեամբ մը, որ ուրիշներունը չէ թերեւս, բայց իմս է, և չի խաբեր զիս երբեք:

Ամէն բանէ առաջ ըսեմ թէ դատողութեանս եզրերը տարբեր են ընդհանուրին տրամաբանութենէն. քիչ մը անսովոր, և քիչ մըն ալ այլանդակ, եթէ կ'ուզէք, բայց երբե՛ք անհեթեթ:

Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ ամէն երեւոյթ իր շարժառիթը, իր գոյութեան պատճառը, իր հոգեբանութիւնը ունի, որոնց թափանցելու համար որո՞ւ կրնանք դիմել, եթէ ոչ դարձեալ երեւոյթներուն:

Օրինակի համար. ճամբան քալած ատեննիս աչուոր երեւոյթներու կը հանդիպինք շատ անգամ. վարդագոյն այտերով, ոսկեթել մազերով կնոջ մը, որ քառասունը անցած է արդէն. և ընկերուհիներէս մէկը, որ յոռետես մըն է, կ'ըսէ ինծի. «Երեւոյթներէն մի՛ խաբուիր»: Բայց ընդհակառակը, երեւոյթները զիս չեն խաբեր, անոնք իմ խորհրդակիցներս են, և անոնք կ'ըսեն ինծի թէ երբ տարեց կին մը այտերուն վրայ վարդ և վարսերուն վրայ ոսկի ունի, կ'ապացուցանէ թէ իրապէս բոլորովին զուրկ է անոնցմէ:

Երբ հրապարակագիր մը շարունակ իր բարոյականին վրայ կը պարծի, ուրիշները զրպարտելով, ցոյց կու տայ թէ ինք բնաւ չունի:

Երբ ազգային հաստատութեան մը գանձապետը իր հաւատարմութեան վրայ ներբողներ կը յօրինէ, անտարակոյս կ'ուզէ ծածկել անհաւատարմութիւն մը:

Ինքզինքը արդարացնելու պէտքը՝ ամբաստանուելու վախին արդիւնքն է, և շատ բնական կը գտնեմ ասիկա:

Մեր մանկութեան ատեն՝ երբ բարեկենդան կու գար, ու կը պատրաստուէինք ծպտելու, կը դիտէի որ ամէն մարդ իր չունեցածին կը փափաքէր: Մազ չունեցողը կ'ուզէր կեղծամ կրել, նիհարները ինքզինքնին բամպակներով կը գիրցնէին, ու բնաւ չհանդիպեցայ բարձրահասակ մէկուն որ բարձր կրունկներով կօշիկ հագնէր:

Այսպէս կը դատեմ բոլոր դիմակաւորներն ալ աշխարհի. և կեանքն ալ անդադրում բարեկենդան մը չէ՞ միթէ. Մարդ ինչ որ չէ, գոնէ երեւալ ուզելու իրաւունքը ունի. պէտք է ներել բնութենէն զրկեալ միամիտներուն այդ բռնազբօսիկ պատրանքը, քանի որ կրնան մխիթարուիլ անով:

Մեր կեանքին մէջ ամէնէն աղքատներն են որ աւելի ձգտում ունին արդուզարդի:

Ամէնէն քիչ լեզու գիտցողներն են որ հայերէն խօսած ատեննին օտար բառեր կը գործածեն:

Ամէնէն քիչ բարեպաշտներն են որ միշտ եկեղեցի կը վազեն:

Ամէնէն քիչ սիրտ ունեցողներն են որ ամէն մարդ կը սիրեն:

Ու թեթեւամիտ անձերն են որ ինքզինքնին լուրջ կը հռչակեն: Որովհետեւ մարդ իր ունեցածը քարոզելու պէտք չունի. անձնական արժանիքին գիտակցութիւնը կը բաւէ սրտին գոհունակութեան: Նոյն իսկ զայն ծածուկ պահելու անզուսպ փափաք մը տեսած եմ ունեցողներուն քով: Ինքզինքնին ծածկելու ճիգ մը հարուստներուն քով, գաղտնի եկեղեցի երթալու ձգտում մը աղօթքի պէտք ունեցողներուն քով, վարքի բարքի անկեղծ ազատութիւն մը ճշմարտապէս պարկեշտ անձերու քով, եւ բարիքնին աքօղելու բաղձանք մը իրական բարերարներուն քով: Կը հաւատամ երեւոյթներուն, համոզուած ըլլալով որ անոնք մեր տեսածին ճիշդ հակառակը ցոյց կու տան, եւ անհամեմատ հաճոյք մըն է ինծի համար երեւոյթներով զբաղիլը: Առանց յոգնութեան, առանց վտանգի, առանց զոհողութեան, կրնաս դիտել զանոնք. հակադրութիւններով լեցուն այդ երեւոյթները, սեւին վրայ ճերմակ, ծերին տեղ դեռափթիթ, փուշին վրայ ծաղիկ, թշուառութեան վրայ պերճանք, մոլութեան տեղ առաքինութիւն, սատանային տեղ հրեշտակ: Ինչ անհուն բանաստեղծութիւն մը կը բղխի այս ամէնէն, ընդելուզուած իրարու դունագեղ հանգոյցներով, որոնք կը փրթին ամէն վայրկեան, ու կ'երթան կը խառնուին կեանքի կատակերգութեան մէջ, խեղճերուն համար անգութ, մարդատեացին համար՝ տխուր, և ծիծաղելի՝ փիլիսոփային համար:

ՍԻՊԻԼ

ԳԱՂԹԱԿԱՆԻ ՆՈԹԵՐ

. . . . Եւ որովհետեւ միջազգային բարեկրթութեան օրինաց հիմնովին հակառակ է հեգնել ու խծբծել մարդիկն ու երկիրը — ակամայ ազնուական ու ասպընջական — որոնք երկու տարի հիւրասիրեցին մեզի, կուզեմ, տարտամ, խուսափուկ ու փափուկ ալ բառերով ուրուագծել թուղթիս վրայ այն պատկերներն ու դէմքերը կեանքի՝ որոնք իրենց անջնջելի դրոշմը թողած են մտքիս մէջ . . :

* *

. . . Լայնանիստ ու բարձրաբերձ լեռներու թանձր շրջանակի մը մէջ ամփոփ՝ տափակ հողերու դաշտերու յուսահատեցուցիչ շարունակութիւն մը, անշուք ու անհրապոյր, որուն վրայ, տեղ տեղ ցիր ու ցան, սմքած, ծռմռկած ծառեր, երկինքն ի վեր աղերսարկու կը բարձրացնեն իրենց ցաւատանջ ու գալարուն թեւերը . . . : Ցեխոտ ու գորշ կանանչ ջուր մը, մերթ առուակ, մերթ գետակ, միօրինակ, տժգոյն և անփառունակ մացառներու մորենիներու մելամաղձիկ թուփերով միայն եզերուած, որ հեռուէն կու գայ թափուր, անմաքուր և անիրժուր, ու կը ցօղէ ու կ'ողողէ այդ հողերը, ու կ'երկննայ, ու կ'ընթանայ դէպ ի ծովը հեռաւոր . . . : «Բեաղըրխանէ՜, Կէօքսույի՜ ու Ալէմտաղ՜ . . Թիթեռանց արշաւ ու թռչնոց պար, բո՜յլն ու դայլայլ, վա՛րդ ու զեփիւռ, սիւգ ու սըրի՜նգ գարնայնի, ո՞ւր էք, ո՞ւր էք . . . :»

Այդ գետին եզերքը, համատարած հարթ հողերու յաւերժական ձանձրոյթը գետնէն դուրս կը պոռթկան՝ անշնորհ, գուսոտ ու ապառաժուտ չորս բլուրներ, որոնց շուրջն ու քովն ու վրան կը տարածուի Փիլիպէն: Ծառազարդ լայն պողոտայ մը, ցած ու բարձր հին ու նոր, անկարգ անկանոն տուներու, խանութներու, շէնքերու շարքով մը որ շուկան կը տանի, ու քովիկի դարձդարձիկ ու տձեւ խորտ ու բորտ նեղ փողոցներ, ուր ողեւորութիւն չի կայ, շրջուն փերեզակներու գոչն ու շռինդն ալ չի կայ.—ահա՛ այս քաղաքը:

* * *

. . . Աշնարած է հօս դեղջուկը: Ո՛ Հոմերական հովուերգութեան համաշխ պատկերներ, ինչպէ՛ս նկարագրեմ զձեզ . . . Տեղական խաչանց պաշտելի երամակը կ'արածի պատուհաններս դիմաց . . . : Մը՛ռք, մը՛ռք, մը՛ռք. պարոյրի նման պտուտաւ պզտըլիկ լերկ պոչիկո՛վ որ կը շարժի միշտ անդուլ. մը՛ռք, մը՛ռք, մը՛ռք, գերծուած ու սիրկ, ո՛չ ճարպիկ այլ ճարպոտ ու գիրգ մարմինը չորս բարակ մանրիկ ոտքերուն վրայ դողդոջուն, մը՛ռք, մը՛ռք, մը՛ռք, աչքերն անշմարելի և սուր, իր քառակուսի սուր քիթը, հոտառութեան հրաշակերտ, անդուլ գետինն հոշոտող, իր շուրջն անյագ դարձածին անհոգ, անտարբեր, վեց փոքրիկ ու գոտորիկ ձագուկներէ շրջապատուած, միշտ գլխիկոր՝ կուչնոտ ու կիսը կը թափառի համակրելի կենդանին, ընտանեսէր, բաւականասէր, իմաստասէր (ո՛չ-մաքրասէր), որ դիւրաւ ու շատ կը ծնի եւ ոչինչով կը սնանի.— Իր տիրոջը հարազա՛տ պատկեր, որուն գուրգուրա՛նքն ու գանձն է. կամ բնութեան պանքան թողուած թանկագին մակոյտ-աւանդը, որուն տոկոսն ինքնիրմէն վրան կը բարդուի ամսէ ամիս ու տարուէ տարի . . . : Հարստութեան ու սերնդեան անսպա՛ռ աղբիւր . . . ա՛խ, բէ՛ր: . . . Մը՛ռք, մը՛ռք, մը՛ռք: Այս սիրուն, ախորժալուր հնդիւնով արթնցանք հօս, մեր գալուն հետեւեալ առտուն: Մեր տան տէրը, դրակից մեզի, Պոլսեցիներու խոհանոցի շռայլ թափթփուքներուն վրայ վստահաւատ, մեզի տուն վարձած օրն իսկ գնած էր այս անուշիկ կենդանիներէն հատ մը, որ արդարեւ, մեր նախորդ գիշերուան սեղանի փշրանքներու հացկերոյթէն հասած, արշալուսին վազած եկած էր իր նախաճաշը փնտռելու, ու մեր դուռը կը ցնցէր իր սուր ու սիրուն քիթովն ու ախորժալուր մը՛ռք, մը՛ռքովը:

* * *

. . . Այսօր, մելանը չէ սառած կաղամարիս մէջ: Ի՜նչ ուրախութիւն . . . :

. . . Երբեմն, դպրոցական անյագապէս հետաքրքիր երեւակայութեանս մէջ, որքա՛ն հիասքանչ նախանձով մտածած եմ այն խիզախ ճամբորդներուն վրայ, գիտնական կամ երկրախոյզ, որոնք մշտասառոյց արջային բեւեռներու յաւերժական ձմեռն ու ցուրտը ճանչցած ու վայելած են, և երանի՛ տուած եմ անոնց:

Իսկ հիմայ, որ կարճ ուղեւորութիւնով մը, առանց հազարաւոր մղոններ կտրած ըլլալու, կը գտնուիմ հօ՛ս ուր ձիւնն ու ցուրտը կը նեղեն զմեզ, կարօտի և սիրոյ խորունկ ու անկեղծ զգացումով կը յիշեմ Պոլիսն ու Վոսփորը, ուր ձմեռն ու ձիւնն ալ իրենց տեսակ մը պչրանքն ու նազանքն ունին. մինչդեռ պաղը պաղ է հօս, երկինն ու տարերց ու մարդո՛ցն ալ պէս. անսասան, ապերասա՛ն թանձր պաղ մը, որ մնալու, որ տեւելու համար եկած՝ կը մնայ ու կը տեւէ, անգթօրէ՛ն անփոփոխ.— Հովը, հօս, Սեւ ծովուն առիւծի մռնչիւնը չէ՛, կատաղի այլ վեհանձն, որ շուտ կը դադրի.—հապա՝ անծայրածիր սառնապատ տարածութիւններուն արձակած տիրական ու տեւական պա՛ղ հառաչանքն, որ գարնան արեւադարձի հեշտաբոյր հովմանց միայն կը կարօտի մեղմանալ, քաղցրանալու համար: Ու, շատ ատեն, օդն անշարժ է. հովալ չի կայ հօս, հապա ցուրտը կայ, ծանր, ծանր ու խստացած, խտացա՛ծ ցուրտը, որ, պողպատիկ հրաշէկ դիմակի մը պէս կ'ընդգրկէ, կ'այրէ, կը պրկէ դէմքդ, ու սայրասուր սանդղներով կը ծակծկէ մատներդ, կամ բիւրեղեայ պսպղուն դաշոյններու պէս կը մտնէ քթէդ ու կոկորդէդ ներս, երբ շնչես . . . : Շրջակայ լեռները, մի՛շտ լայնանիստ ու թանձրադանդուած, ձիւնի լուսապսակ համատարած ծածկոյթին տակ, երկնի ցած ու մոխրագոյն գմբէթն ի վեր՝ թանձրաշուք ու վիթխարի բուրգերու պէս յաղթական, իրենց սարսռեցուցիչ անշարժութեամբը կը ճնշեն ու կը պարփակեն քաղքին խաղաղ ու միապաղաղ թմրութիւնը ձմեռուան, ու լռին ամայութիւնը փողոցներուն, որոնց ձիւնի կակղիկ ու թաւ գորգին վրայ, հազիւ երբեմն անցորդներ, մկոտ ու թեթեւո՛տն ճնճղուկներ, կ'երեւան ու կ'անհետանան . . . :

Փիլիպէ ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՎԱՂՈՒԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Ա. ՄԱՍ

Կայսերական ՀԱՄԻՏԻԵՀ քայլերգ

1.— ՍԷՆ ՍԱԷՆՍ. Սիւիթ Ալժերիէն բ. 4 (Զինուորական քայլերգ երկու դաշնակի համար, չորս ձեռքով: Երգեհոն և քառեակ լարաւոր գործիքներու): Օր. Բօռան, Օր. Վարդանեան եւ Պ. Լանկէ:

2. ԱԼԱՐ.— Սոլօնի Մազուրքա (ջութակի համար) Օր. Ալլամեան:

3.— ՎԷՐՏԻ. Այտայէն հատուած մը: Օր. Ծաղիկեան:

4. ՄԷՆՏԷԼՍՈՆ. Քօնչերթօ ջութակի և դաշնակի համար: Պ. Պ. Ջէնբօլա եւ Լանկէ:

Բ. ՄԱՍ

5.— ՌՈՒԲԻՆՇԹԱՅՆ. Եռանուագ դաշնակի, ջութակի և թաւջութակի համար (Պ. Լանկէ, Վօնտրա պէյ եւ Ճէմիլ պէյ):

6.— Ռ. ՎԱԿՆԷՐ. Լօհէնկրինէն «Էլզայի երազը»: Օր. Ծաղիկեան:

7.— ՌԱՖՖ. Նօքթիւռն թաւջութակի համար: Ճէմիլ պէյ:

8.— ՍԱՐԱԶԱԹԷ. Տանս էսբանեօլ, երկու ջութակի և դաշնակի համար: Պ. Պ. Ջէնբօլա, Վօնտրա պէյ և Լանկէ:

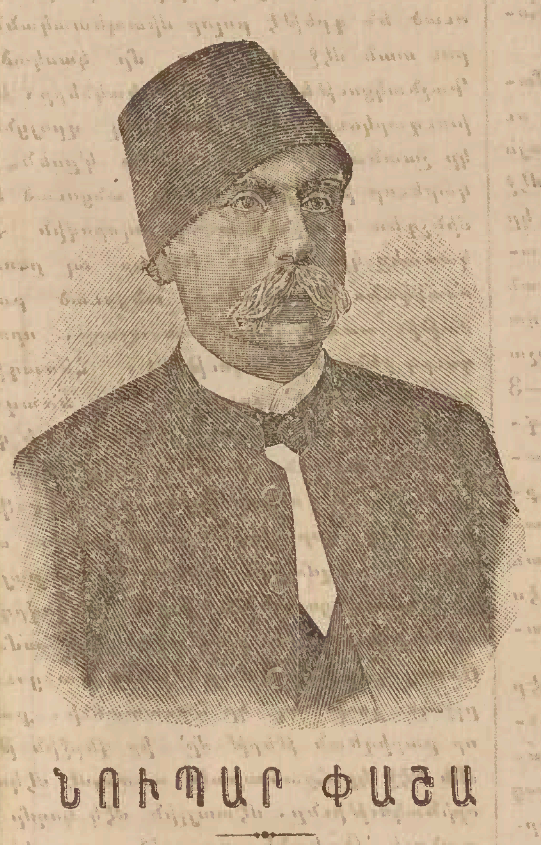

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

Իզմիր միակ քաղաքն է Ասիական Թուրքիոյ մէջ, որ ԺԹ. դարու սկիզբէն ի վեր, այնքան հոյակապ պետական անձնաւորութիւններ նուիրած է Եգիպտոսի: Յոնիական այդ քաղքի զաւակն էր Պօղոս պէյ Եուսուֆ, որ աջ բազուկը եղած է Մեհմէտ Ալի փաշայի եւ գլխաւոր կազմակերպիչը եգիպտական նոր վարչութեան. այդ քաղքին մէկ զաւակ մըն էր Թագւոր փաշա Յակոբեան որ մեծ պաշտօններու կոչուած և գնահատելի ծառայութիւններ մատուցած է Բուրգերու երկրին. այդ քաղքէն կրնան նկատուիլ նաեւ, — իրենց հօր հոն ծնած ըլլալուն պատճառաւ, — Տիգրան փաշա տ'Ապրօ, որ արդէն երկիցս այնքան արժանապէս վարած է Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարութիւնը և Պօղոս փաշա Նուպար որ իր վարած զանազան կարեւոր պաշտօններով անուանի է: Իզմիր ծնած էր նաեւ Նուպար փաշա:

Անտարակոյս, իրենց արժանիքին և մատուցած ծառայութեանց կրկին տեսակէտներով այս հնգեակ անձնաւորութեանց գլուխը պէտք է դասել Եուսուֆեան պէյը և Նուպար փաշան: Բայց որո՞ւ տալ առաջնութեան մրցանակը. հարցում մըն է աս, որուն պատասխանը կրնայ տալ միայն անիկա, որ մօտէն ուսումնասիրած է գործերը այս պետական երկու անձնաւորութեանց, որոնք իրարու ազգական, այնքան նմանեցան իրարու հանճարով ու զգացումներով, իրենց արգիւքներով և մահով իսկ, երկուքն ալ իբր կէս դար Եգիպտոսի ծառայելէ յետոյ՝ թողլով աշխարհը գրեթէ եօթանասնհինգամեայ:

Նուպար ի բնէ օժտուած իմացական գերընտիր ձիրքերով, բնականաբար չէր կրնար իր մտքին բաւական սնունդ գտնել Իզմիրի վարժարաններուն մէջ, որոնք այն ատեն կամ բնաւ չկային և կամ ողորմելի բաներ էին. ծնողքը գեղեցիկ ներշնչում մը ունեցաւ մանուկ Նուպարը Եւրոպա ղրկելու, ուր իր ուսումը սկսաւ Սօրէզի մէջ և աւարտեց Զուիցերիա:

Նշանակելի էական պարագայ մըն է որ Նուպար շա՛տ կարճատեւ շրջանի մը մէջ և շա՛տ փայլուն կերպով լրացուց իր դպրոցական կեանքը, դեռ 15 տարեկան չեղած: Այս միջոցներուն էր որ փափաք յղացաւ Ալճէրիա երթալու և Օտար Լէգէոնին մէջ զինուորագրուելու. կ'երեւայ թէ այս մասին իր դիմումները ելք մը չյանգեցան. բայց իր սրամտութեան համբաւը արդէն հասած էր մինչեւ Պօղոս պէյի, որ այն ատեն նախարար էր Փարաւոններու երկրին մէջ և շատ յարգուած Մեհմէտ Ալի փաշայէ: Պօղոս պէյ ջերմապէս կը փափաքէր որ իր սկսած գործը իր ազգակիցներուն ձեռքով շարունակուի իր մահէն ետքն ալ, հետեւաբար առիթէն օգուտ կը քաղէ և Եգիպտոս կը հրաւիրէ պատանին Նուպար:

1841ին Նուպար կու գայ կը ներկայանայ Պօղոս պէյի, որ իր մօրեղբայրն էր և որ կը տեսնէ Նուպարի անձին վրայ այն ամէն բնական ու ստացական յատկութիւնները, թռիչ պերճախօսութիւնը, դատելու մեծ կարողութիւնը, հմտութեան ճոխ պաշարը որ ամէնէն քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ իսկ կրնային Նուպարը պետական անձերու առաջին շարքը բարձրացնել: Նուպար քաջահմուտ էր գեղեցիկ դպրութեանց, Թուրքերէնի, Ֆրանսերէնի, հմուտ նաեւ անգղիերէնի և իտալերէնի զորս կ'արտասանէր դիւրութեամբ և առանց օտար շեշտի: Կը խօսէր նաեւ իր մայրենի լեզուն, արդի յունարէնը և արաբերէն: Եգիպտոս գալէն 2-3 տարի ետքը՝ պաշտօնի կոչուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմանիչներու դիւանին մէջ: Այդ պաշտօնին մէջ էր Նուպար, երբ պատահեցաւ Մեհմէտ Ալի փաշայի և Պօղոս պէյ Եուսուֆի միջեւ ծանօթ միջադէպը, որ արդիւնք էր նախանձոտ թշնամիներու յարատեւ մեքենայութեանց, և որ խորապէս վիրաւորեց Պօղոս պէյի դիւրազգածութիւնը, պատճառ դառնալով անոր ինքնակամ հրաժարման: Սակայն այն իշխանավայել պատիւները ու համակրանքի ամենափայլուն ցոյցերը, որոնցմով Մեհմէտ Ալի փաշա շրջապատեց Պօղոս պէյի դագաղը և յուղարկաւորութեան հանդէսը, երբ մեռաւ ան, հզօրապէս հաստատեցին թէ վեհանձն փաշան գիտէր քաջ գնահատել Պօղոս պէյի՛ իր անձին, իր գերդաստանին և իր վարած երկրին մատուցած մեծ ծառայութիւնները և երախտագիտութեամբ կը յիշէր զանոնք: Ի տես այս պատիւներուն և ցոյցերուն, որով մեծ սխալի մը աղետալի հետեւանքը մեղմացնել կ'ուզուէր, մինչեւ մէկ աստիճան մխիթարուեցաւ Նուպար, որուն արագ յառաջացման անշուշտ մեծ սատար պիտի ըլլար իր մօրեղբայրը, եթէ շարունակէր ապրիլ:

Նուպար, որ իր մէջ կը զգար ապագայ նախարարը ու մեծ վերանորոգիչը, հեռու կեցաւ մոլութեանց աշխարհէն, որ այնչափ հրապոյրներ ունի Եգիպտոսի մէջ և, դեռ երիտասարդ, ամուսնացաւ Օր. Ֆուլիկ Երամեանի հետ, դուստր Գէորգ պէյ Երամեանի և քոյր Աբրահամ փաշայի: Այս ամուսնութիւնը շատ մը տեսակէտներով բարեբաստիկ եղաւ Նուպարի համար, զի Երամեանք Եգիպտոսի փոխարքայութեան գափուքէհեասիներն էին ի Պոլիս, և այս ազգականութիւնը կրնար օգտակար ըլլալ իրեն, ինչպէս ինչ ինչ պարագաներու մէջ եղած է ետքէն իրօք, և զի Օր. Ֆուլիկ օժտուած էր սրտի ու մտքի այնպիսի գանձերով, որ արժանի կ'ընծայէին զինքը ընկերուհին ըլլալու մարդու մը՝ որ պետական փայլուն ասպարէզ մը ունէր իր առջեւ: Օր. Ֆուլիկ գիտէր հայերէն ու Թուրքերէն և նոյն եւրոպական լեզուները, որոնց ծանօթ էր իր ամուսինը. ամուսնին հետ ունէր նոյն ճաշակները, նոյն զգացումները, նաեւ խելք և խօսելու կարողութիւն:

1848ին, ուր կը պատահի հետզհետէ Մեհմէտ Ալի փաշային մահը և Իպրահիմ փաշայի անոր յաջորդելը, կը տեսնենք Նուպարը՝ քարտուղար-թարգմանի պաշտօնով ընկերացած Իպրահիմ փաշայի՝ Բարիզի մէջ, ուր գացած էր վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուելու համար, և Պոլիս, ուր գացած էր նաեւ իր մեծարանքները մատուցանելու յոտս կայսերական գահոյից:

Իպրահիմ փաշայի հետ Եգիպտոս կը վերադառնայ Նուպար, եւս քան զեւս անոր սիրելին դառնալով: Իպրահիմ փաշա թէեւ Նուպարի աւելի կարեւոր պաշտօն մը յանձնելու, ժամանակ չունեցաւ իր փոխարքայութեան գրեթէ միամեայ կարճատեւ շրջանին մէջ, բայց անոր առջեւ Նուպարի վայելած բարձր յարգն ու համարումը, բացած էին եգիպտահայ քաղաքագէտին առջեւ փառքի դուռները:

Իպրահիմ փաշայի յաջորդը Ապպաս փաշա կը պահէ Նուպարը անձնական քարտուղարի պաշտօնին մէջ և կը շնորհէ անոր էֆէնտի տիտղոսը. քանիցս կը ղրկէ զայն Եւրոպա՝ դիւանագիտական կարեւոր պաշտօններով, զորս մեծ յաջողութեամբ գլուխ կը հանէ Նուպար, հակառակ իր երիտասարդ հասակին. այս միջոցին էր որ Պ. Մըրրէյ, կիրթ ճաշակի տէր ու գրականութեան մարդ, կը վարէր անգլիական ընդհ. հիւպատոսութեան պաշտօնը Եգիպտոսի մէջ. սիրելի ըլլալով Ապպաս փաշային ու բարեկամ Նուպարին, ջերմապէս կը գնահատէր այս վերջինին մեծ արժանիքը, ու կը փափաքէր ու կը ջանար անոր յառաջդիմութեանը:

Ապպաս փաշայի յաջորդը Սայիտ փաշա, Մեհմէտ Ալի փաշայի որդին, Նուպարը անձնական քարտուղարի պաշտօնին մէջ ժամանակ մը պահելէ յետոյ, Պէյութեան տիտղոս կը պարգեւէ անոր և երկաթուղւոյ ընդհանուր տնօրէն կը կարգէ. Նուպար, իր այս պաշտօնավարութեան օրով շինել տուած է Գահիրէ-Սուէզ երկաթուղւոյ ուղղակի գիծը, որ այն ատեն Հնդկաստանի ճամբան էր և որ, երբ ետքէն բացուեցաւ Բորսայիտ-Սուէզ Ջրանցքը, կորսնցուց իր կարեւորութիւնը ու խափանուեցաւ: Նուպարի այս պաշտօնավարութեան օրով է որ պատահած է Թէհէլ-Զարայի երկաթուղւոյ արկածը:

Սայիտ փաշա 1862ին պաշտօն յանձնեց Նուպարի՝ Եւրոպայի մէջ եգիպտական առաջին փոխառութիւնը կնքելու համար բանակցիլ: Նուպար յաջողութեամբ գլուխ հանեց այս պաշտօնը՝ անգլիական առաջարկին վրայ նախամեծարութիւն տալով ֆրանսականին:

Սայիտ փաշայի իշխանութեան վերջերն էր որ Սուէզի Ջրանցքին բացման ծրագիրը ընդունուած էր: Նուպար փաշա՝ Մեհմէտ Ալի փաշայի պէս ինքն ալ սկզբունքով դէմ էր այդ Ջրանցքին բացման, քաղաքական հեռատեսութիւններով ի նպաստ Եգիպտոսի: Սակայն Սայիտ փաշա՝ Պ. Ֆէրտինան տը Լէսէբսի կազմած Ֆրանսական ընկերութեան արտօնութիւն տուաւ գործադրութեան դնելու բացման ծրագիրը:

Նուպար փաշա, որքան որ սկզբունքով հակառակ էր այս ծրագրին, երբեք արգելք չեղաւ անոր գործադրութեանը. ընդհակառակը երբ Իսմայիլ փաշայի օրով, 1863ին, տնտեսական և ուրիշ կարգի դժուարութիւններ ծագեցան ու ձեռնարկը պահ մը ընդհատեցաւ, և պաշտօն յանձնուեցաւ իրեն նախ Պոլիս և ապա Բարիզ երթալ ու հարթել այդ դժուարութիւնները, սիրով ընդունեց այդ պաշտօնը, և բանակցելով Օսմ. կառավարութեան և Ֆրանսայի հետ՝ ի գլուխ հանեց զա՛յն կատարեալ յաջողութեամբ, որով միայն կարելի եղաւ Ջրանցքին աշխատութեանց վերսկսումն ու աւարտումը:

Եգիպտոս վերադարձին, ի վարձատրութիւն՝ ստացաւ փաշայութեան տիտղոս ու անուանուեցաւ անպաշտօն նախարար: Յետոյ եղաւ նախարար հանրօգուտ շինութեանց, շատ մեծ զարկ և ընդարձակութիւն տալով այդ պաշտօնատունէն կախում ունեցող գործերուն ու աշխատութեանց:

1867ին էր որ Նուպար Պոլիս գացած էր, խնդրած ու ստացած էր Իսմայիլ փաշայի և անոր յաջորդներուն համար Խտիվ տիտղոսը՝ օտար պետութեանց հետ վաճառականական յարաբերութիւններ ունենալու արտօնութեան հետ մէկտեղ: Սակայն անտարակոյս Նուպար փաշայի փառքին պսակն է Եգիպտոսի դատական վերակազմութեան հսկայ և բեղմնաւոր գործը, զոր յղացաւ արդարութեան համար ունեցած պաշտամունքէն և Եգիպտոսի ժողովուրդին համար զգացած գուրգուրանքէն ներշնչուած:

Նուպար փաշա իբր քառորդ դարէ ի վեր կը տեսնէր թէ հիւպատոսարանները ու իրենց դատարանները գաբիթիւլասիօններու պատրուակ բանած՝ շատ պարագաներու մէջ յանիրաւի կը պաշտպանէին իրենց հպատակները. կը տեսնէր նաեւ թէ բնիկ դատարանները պէտք եղած կերպով կազմուած չէին և դատաւորներու լաւ ընտրութիւնը և անկախութիւնը ապահովուած չէր. այս վիճակէն կը ծնէին անպատեհութիւններ, յապաղումներ, խառնաշփոթութիւններ ի վնաս Եգիպտական կառավարութեան որ յաճախ և անհարկի կերպով կը զբաղէր դիւանագիտօրէն և կը վճարէր մեծաքանակ տուգանքներ. և ի վնաս եգիպտացի բնիկներուն, որոնց դէմ գործուած ոճիրները ստէպ անպատիժ կը մնային և որոնք կը կողոպտուէին և կալուածազուրկ կ'ըլլային մանաւանդ շահամոլ Եւրոպացւոց կողմէ: Նուպար փաշա հետեւաբար 1867ին կը ծրագրէ վերցնել հիւպատոսարանական դատարանները, նաեւ եգիպտական այն ատենուան քաղաքային դատարանները և կազմել անկախ և խառն ատեաններ, ուր բնիկ և օտար տարրերը ներկայացուցիչներ ունենան, և որոնց առջեւ քննուին ու վճռուին բոլոր քաղաքային, առեւտրական և եղեռնական դատերը որ պատահին ընդ մէջ զանազան ազգութեանց, բնիկ թէ օտար:

Նուպարեան ծրագիրը որ Իսմայիլ փաշայի միջոցաւ Կ. Պոլսոյ դեսպաններուն հաղորդուած էր, մերժուեցաւ Բարիզ կազմուած յանձնաժողովէն. սակայն Նուպար փաշա, Քավուրի դպրոցէն, դիւրաւ յուսահատողներէն չէր, և տարիներու ընթացքին մէջ կրկին և կրկին դիմումներ ու ձեռնարկներ ըրաւ, ուղեւորութիւններ կատարեց Եւրոպա և Պոլիս, մաքառեցաւ ներքին և արտաքին անհամար դժուարութեանց և խոչընդոտներու դէմ և վերջապէս 1874 և 1875ին տէրութիւններէն ընդունել և Բ. Դռնէն հաստատել տուաւ որ «անկախ խառն դատարաններ կազմուին Եգիպտոս՝ բնիկներու և օտարներու, տարբեր հպատակութեանց պատկանող անհատներու, նաեւ կարգ մը պարագաներու մէջ օտարահպատակ միեւնոյն ազգութեան պատկանող անհատներու միջեւ ծագած քաղաքային և առեւտրական դատերը քննելու և վճռելու համար», բայց այն օրինագիրքերու զորս իր ներշնչման տակ խմբագրել տուած էր արդէն: Ինչպէս կը տեսնուի, այդ դատարաններուն իրաւասութիւն տրուած չէր եղեռնական խնդիրներու վրայ, որոնք ցարդ ենթարկուած են ամբաստանեալ կողմին հիւպատոսարանին կամ դատարանին իրաւասութեան:

Սակայն գործին կարեւորագոյն մասը

կատարուած էր արդէն և «Եւրոպացիք բարոյացուցուած էին», ինչպէս կ'ըսէր նոյն ինքն Նուպար փաշա իրեն յատուկ սրամտութեամբ։ Եւ երբ 1878ին՝ երկու տարի բացակայ և հրաժարած մնալէ յետոյ՝ նախարարապետ եղած էր արդէն, ուզեց բնիկ դատարաններն ալ օժտել կարեւոր բարենորոգումներով, դժուարութիւն չկրեց բնաւ։ Այն ատեններն էր որ Պ. Կոշըն և Պ. Ժուպէռ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ Եգիպտոս եկած էին եւ իրենց տեղեկագիրներուն հետեւանքով Իսմայիլ փաշա կը ստիպուէր կառավարութեան դարձնելու իր կալուածները, փոխարէն ստանալով բաղդատաբար համեստ թոշակ մը։ Այս եւ ուրիշ պարագաներ ցրտութիւն յառաջ կը բերէին Խտիվին և իր նախարարապետին միջեւ։

Նուպար փաշա, որ իր բովանդակ պաշտօնավարութեան մէջ իրեն նշանաբան ընտրած էր «Ֆէլլահին ճակատագրին բարւոքումը», միշտ, մանաւանդ իր այս Նախարարապետութեան միջոցին հետամուտ եղաւ այդ նշանաբանին գործադրութեան՝ այնպիսի ճարտար եւ արդիւնալից եղանակաւ մը, որու նմանը, ինչպէս իրաւամբ դիտել կու տայ պատմագիր մը, Եգիպտոս չունի իր 6000 տարուան պատմութեան մէջ. Նուպար կը կոչուէր «Ֆէլլահին մարդը», «Ֆէլլահին բարեկամը» և ֆէլլահը՝ այսինքն վեցուկէս միլիոն ժողովուրդ կը գուրգուրար Նուպարին վրայ։

Խտիվ Իսմայիլ փաշա, թէև հանճարեղ և մեծագործ անձ, բայց չէր գիտեր չափ դնել իր շռայլութեանց և հետեւաբար դրամի յարաճուն պէտքեր ունենալով մտադրեց կալուածական քանի մը տարեկան տուրքերը կանխիկ գանձել։ «Ֆէլլահին բարեկամը» եթէ չկրցաւ կասեցնել իր տէրը այդ ծրագրին գործադրութեան մէջ, գէթ յաջողեցաւ զայն սահմանափակել և անոր հետեւանքները մեղմացնել։ Սակայն Իսմայիլ փաշայի այս գործը դժգոհ ըրաւ եգիպտական հանրային պարտքի սնտուկէն պահանջ ունեցողները, ու քիչ յետոյ Տը Պլինիէռ և Րիվէր Ուիլսըն՝ ֆրանսական ու անգղիական կառավարութեանց կողմէ Եգիպտոս կը ղրկուէին՝ երկրին ելեւմուտքը հսկողութեան տակ առնելու համար։ Այս առթիւ Իսմայիլ փաշայի և Նուպար փաշայի միջեւ ծագեցան անհամաձայնութիւններ և Նուպար համերաշխութիւն չգտնելով իր պաշտօնակիցներուն քով, տեղի տուաւ ու մեկնեցաւ Եւրոպա։ Երկու ամիս ետքը Տը Պլինիէռ և Ուիլսըն ալ կը ստիպուէին թողուլ իրենց պաշտօնը։

Սակայն 1879ին Թէվֆիք փաշան կայսերական Ֆէրմանով կը յաջորդէր իր հօրը Իսմայիլ փաշայի, որ կը մեկնէր երկրէն։ Նուպար փաշայի նախարարական պաշտօնէ հեռացումը տեւեց գրեթէ չորս ու կէս տարի և երբ 1883ին վերջերը նորէն արտաքին գործոց նախարար և նախարարապետ եղաւ միանգամայն՝ Արապիի դէպքերը արդէն պատահած էին։ Կ'ըսուի թէ այս միջոցին Անգղիացւոց կողմէ շատ փայլուն և հրապուրիչ առաջարկներ եղած են Նուպար փաշայի, որ վեհանձնաբար մերժած է, միշտ ի նկատի ունենալով Եգիպտոսի օգուտը։ Նուպարի այս անգամ պաշտօնի կոչուելէն շատ առաջ սկսած էր Սուտանի շարժումը և կարեւոր տեղեր կորսուած էին։ Ճիշդ այս միջոցին էր որ կը բացուէր Պօսֆօռ Էժիբսիէն լրագիրը։ Այս ֆրանսական թերթը յախուռն և անսանձ լեզու մը կը գործածէր հանդէպ օրուան վարչութեան. կ'ուզէր անոր ամէն որոշումներուն գործադրութեան դէմ խոչընդոտ յարուցանել, և հանրային անդորրութիւնը վտանգելու բնութիւն ունեցող յօդուածներ կը հրատարակէր. այս վերջին պարագան այլ եւս անհանդուրժելի կ'ընէ լրագրին ընթացքը. Պօսֆօռ Էժիբսիէն կը խափանուի և տպարանը բանի կը գոցուի. Թէեւ գաբիթիւլասիօնները իրաւունք կու տային եգիպտական կառավարութեան «ի պահանջել հարկին» մտնել օտարներու բնակարանները և կառավարութիւնը իր իրաւունքը միայն ի գործ դրած էր շատ եական հարկի մը առջեւ, բայց Ֆրանսացի հայրենամոլները՝ անհիմն ու սխալ տեղեկութիւններով ողողեցին հրապարակը և լրագրութիւնը, գրգռեցին Ֆրանսայի հանրային կարծիքը և կառավարութիւնը և իրերը այն աստիճան ծայրայեղութեան տարին, որ Ֆրանսա գրեթէ խզեց իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Եգիպտոսի հետ, և անգլիական կառավարութիւնը, որուն մասնակցութեամբ տեղի ունեցած էր թերթին խափանումը և տպարանին փակումը, դրժեց Խորհրդարանին առջեւ ըրած յայտարարութիւնները ու յանձնառութիւնները, և Նուպար փաշա՝ Խտիվական հրամանով՝ ստիպուեցաւ ֆրանսական հիւպատոսարանը երթալ և ցաւակցութիւն յայտնել այս առթիւ։

Նուպարի թշնամիները կը մեղադրեն զինքը այս բանին համար և կ'ամբաստանեն զայն իբր պաշտօնասէր. բայց եթէ Նուպար փաշա այս միջոցին չհրաժարեցաւ, պատճառը պաշտօնին սէրը չէր ապահովապէս, այլ վախը թէ իր հրաժարմամբ երկրին վնասակար ծանր դէպքեր տեղի պիտի գային, և անկատար պիտի մնային երկրագործութեան բարգաւաճման վրայ ունեցած իր հսկայ խորհուրդները։

Նուպար փաշայի մինչեւ այն ատեն երկրագործութիւնը ծաղկեցնելու համար ըրածները, օրէնքներու բարեփոխում, ջրանցքներու բացում, եւն., թերի միջոցներ էին և մասնակի արդիւնքներ միայն տուած էին. հետեւաբար, կ'ուզէր և կը ջանար իրագործուած տեսնել արդէն պատրաստ վիթխարի ծրագիրը, որով միայն երկրագործութիւնը իր զարգացման գագաթնակէտը պիտի հասնէր։

Այդ ծրագրին գործադրութեամբ, որ 100 միլիոն Ֆրանք պիտի արժէր եգիպտական գանձին, Նեղոսի հովիտը պիտի պաշտպանուէր ողողումներու դէմ, գետին յորդումը այլ եւս չպիտի պատճառէր ահագին վնասներ, և Նեղոս նաւարկելի պիտի ըլլար Միջերկրականէն մինչև Հասարակած, դիւրին ճամբայ մը Եգիպտոսը պիտի միացնէր Ափրիկէի կեդրոնին և շուրջ 6½ միլիոն քիլոմէթր տարածութեամբ մինչև այն ատեն անմշակ հողեր, մշակելի պիտի դառնային, շնորհիւ ահագին շտեմարանի մը որ պիտի կառուցուէր Փուամ-Օնպոսի բարձունքին վրայ։

Մեղք որ շատ մը պարագաներ արգելք եղան այս ծրագրին գործադրութեան, որ Եգիպտոսի էական մէկ պէտքը պիտի լրացնէր և ժողովրդեան ստուար կարգերու բարօրութիւնը պիտի ապահովէր։

Եթէ Նուպար դժբաղդ եղաւ այս մասին, եթէ իր բազմամեայ ճիգերն ու ջանքերը ապարդիւն սպառեցան այս խնդրին մէջ, գէթ ուրիշ խնդիրներու մէջ կը յարգուէին իր խորհուրդները և կը գնահատուէին իր տեսութիւնները, հակառակ Լորտ Քրոմըրի, որ ամէն բան անգլիական ակնոցով կը տեսնէր և ըստ այնմ գործել կ'ուզէր։ Նուպար փաշա հրաժարեցաւ 1889ին և անկէ յետոյ 2—3 անգամ ալ Նախարարապետ եղաւ, անգլիական ոտնձգութեան դէմ միշտ պաշտպանելով Եգիպտոսի շահերն ու իրաւունքները, մինչեւ որ 1894ին վերջնապէս հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն ու քաշուեցաւ քաղաքական ասպարէզէն, հոն ուր կէս դար անօրինակ փայլով մը փայլեր էր։

Նուպար փաշա մինչ կը պատրաստուէր Եւրոպա մեկնիլ՝ ծանր արկած մը անցուց Գահիրէի մօտ Շուպրա գիւղի իր ագարակին մէջ։ Առողջանալէն ետքը, գնաց Եւրոպա ու հաստատուեցաւ Բարիզ, կարծես գործնական հերքում մը տալու համար անոնց, որ զինքը՝ հակառակ ճշմարտութեան՝ կ'ուզէին ներկայացնել անհաշտ թշնամի Ֆրանսայի։ Երկու տարի առաջ աղիքներու մէջ ուռեցք մը կը գոյանայ և անցեալ տարի վիրաբուժական գործողութեան կ'ենթարկուի Բարիզ ուր մեռաւ տարւոյս սկիզբը։

Նուպար փաշայի մահուամբ կ'անհետանայ ԺԹ դարու քաղաքական ամենամեծ դէմքերէն մէկը։ Իր յիսնամեայ գործունէութեան ասպարէզը մարմնացումն է արդարասիրութեան և օրինասիրութեան ոգւոյն. իր անունը անցած է օսմանեան տարեգրութիւններուն մէջ և ոսկեքանդակ արձանագրուած Եգիպտոսի պատմութեան և ժողովրդեան սիրտերուն մէջ. իր արժանիքը գնահատուած ու վարձատրուած է վէզիրութեան ամենաբարձր աստիճանով, Օսմանիէ ու Մէճիտիէ պատուանշաններով, ինչպէս նաեւ օտար պատուանշաններով։

Նուպար փաշա մեծ գլխի հետ մեծ սիրտ ալ կը կրէր։ Կարեկցութիւն, գութ անբաժան էին իրմէ. իրեն դիմող ամէն ազգէ կարօտեալներու կու տար միշտ և առատաձեռնութեամբ կու տար. մեծ մասամբ իր նուիրած դրամագլխով հիմնած է Նուպար Շահնազարեան վարժարանը, ի նպաստ արհեստներու և չքաւորներու ամէն հանգամանքներու մասնակցած և Եգիպտոսի ազգային հաստատութեանց իր նուէրները անպակաս ըրած է միշտ։ Բարիզի աղքատ հայ գաղթականներուն պատսպարութեան համար տուն մը բացած և բաւական ժամանակ պահպանած է և շատ մը կարօտ ուսանողներու նիւթապէս նպաստած է։ Եգիպտոսի մէջ իր շնորհիւ հայ թէ օտարազգի շատ մեծ թիւով անհատներ իրենց վիճակին և յատկութեանց համեմատ գործ ու պաշտօն գտած են։

Նուպար փաշա ազգային վարչական մարմիններու մէջ աթոռ ունենալ ուզած չէ. բայց կարեւոր պարագաներու մէջ — ինչպէս Եգիպտոսի և Երուսաղէմի միջև ծագած կալուածական խնդրին առթեն — երբ խնդրուած է իրմէ, միջամտած և գործը յաջողութեամբ ի գլուխ հանած է. անկէ զատ Նուպար փաշա իր բարձր դիրքով և իմաստուն խորհուրդներով հարթած է շատ անգամ Եգիպտոսի առաջնորդարանին դէմ ելած դժուարութիւնները։

Իր ընտանեկան կեանքին մէջ, Նուպար փաշա եղած է տիպար ամուսին մը և օրինակելի հայր մը։ Կը թողու երկու զաւակ, Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար և աղջիկ մը, այրի հանգուցեալ Լեւոն պէյ Գափամաճեանի. միւս աղջիկը, ամուսին Վսեմ. Տիգրան փաշայի, շատ տարիներ առաջ մեռած է Եւրոպա և թաղուած Գահիրէի մէջ։

Իր անհատական կեանքին մէջ Նուպար փաշա եղած է բարեպաշտ կրօնասէր մը, սիրող և յարգող տոհմային աւանդութեանց. շատ մը անուանի պետականանձնաւորութեանց պէս քիչ մըն ալ հաւատացող եղած է բաղդի թուղթերու անգիր վճիռներուն, որոնց կը դիմէր անձամբ։

Նուպար փաշա Նուպարեան, միշտ հաւատարիմ խնայողական սկզբունքներու, թողած է հարստութիւն մը, որուն աղբիւրներն են գլխաւորաբար դրամական և հողային կարեւոր նուէրներ, զորս Եգիպտոսի Խտիվները առատաձեռնած են անոր, իրենց և երկրին մատուցած բազմաթիւ ու մեծ ծառայութիւններուն ի վարձատրութիւն։

Գահիրէ Ն. Մ. ԱՂԱՋԱՐՄ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռէօյիի զօրանոցին խնդիրը.— Խուզարկութիւններ.— Ձեռք անցուած առարկաներ.— Նոր մեկնութիւն մըն ալ.— Նոր հարցաքննութիւններ.— Ռուս պաշտօնաթերթին կարծիքը՝ Տէռուլէտի խնդրին վրայ:

Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէրի խնդիրը կրկին առկախ կը մնայ։ Խուզարկութիւնները կը շարունակուին, որովհետեւ ոստիկանութիւնը կը կասկածի թէ Ռէօյիի զօրանոցին մէջ տեղի ունեցած արարքներուն և արքայական կուսակցութեան մէջ սերտ առընչութիւններ կրնան գոյութիւն ունենալ։ Այս գաղափարին առաջնորդուած, խուզարկութիւններ կատարուած են գրեթէ բոլոր միապետականներու տան մէջ և կարգ մը կասկածելի Դաշնակցութեանց գրասենեակները։ Այդ խուզարկութեանց մասին ալ զրոյցները կը շատնան օր օրի. ոմանք կ'ըսեն թէ կարեւոր թուղթեր ձեռք անցուած են, մինչդեռ ուրիշներ ատոր բոլորովին հակառակը կը պնդեն։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ոստիկանութեան ձեռքը անցուած բազմաթիւ առարկաներ կան այսօր, որոնք զուրկ չեն նշանակութենէ։ Հեռագիրը ծանոյց արդէն՝ շուշանազարդ եռագոյն դրօշի մը ձեռք անցուիլը. անկէ ի վեր ոստիկանութիւնը գտած է նաև նկար մը՝ որ Օրլէանի դուքսը կը ներկայացնէ ֆրանսացի զօրավարի հագուստով. այդ նկարէն բազմաթիւ օրինակներ արքայական կուսակցութեան կողմէ ժողովրդին պիտի բաժնուէին, բրոբականտի համար: Յետոյ կարգ մը մէտայլներ ձեռք անցուած ըլլալու լուրն ալ կը հաստատուի, քանի որ բարիզեան թերթ մը՝ իր վերջին թիւին մէջ կը հրատարակէ անոնցմէ մէկուն օրինակութիւնը. մէտայլին մէկ կողմը կը գտնուի Օրլէանի դուքսին պատկերը՝ շուրջը ունենալով իր անունը՝ և 1899 թուականը. իսկ միւս կողմին վրայ կ'երեւայ հետեւեալ արձանագրութիւնը. «Վրէժ պիտի լուծեմ անոնցմէ միայն, որոնք հայրենիքը նախատած են.— Իմ երկրիս ազգերու առաջին կարգը պիտի վերադասեմ, բոլոր ճշմարիտ Ֆրանսացիներու օգնութեամբ։ Ֆիլիբ»։ Մասնաւոր կարեւորութիւն կը տրուի մանաւանդ գրաւուած և շատ մը նշանաւոր անձնաւորութեանց ուղղուած նամակներու։ Այդ նամակներէն բաւական գտնուած են նաեւ Օրլէանի դուքսին քարտուղար Պ. տը Մոնիքուրի քովէն՝ որ Պրիւքսէլ մէջ դուքսին նոր բաժնուած, Բարիզ կը վերադառնար։

Թէ՛ Օրլէանեան և թէ՛ Պոնաբարդեան կուսակցութիւնները ձայներնին հասած տեղը կը յայտարարեն թէ իրենք ո՛ և է կերպով առնչութիւն չունին Տէռուլէտի գործին հետ. օր օրի կը հաստատուի սա պարագան թէ Տէռուլէտ բնաւ մեղսակից չէ ունեցած և թէ ինքնամտածութեամբ միայն փորձած էր զինուորներ անկարգապահութեան հրաւիրել։ Երէկ հրատարակեցինք Բըթի Պլէօ մէջ հրատարակուած այն յայտարարութիւնը՝ զոր Պոնաբարդեան կուսակցութեան մէկ պարագլուխը ըրած էր թերթին խմբագիրներէն մէկուն և որուն մէջ կը հաստատուէին Տէռուլէտի վերագրուած վնասակար խօսքերը։ Երէկուան թղթաբերով հասած Մաթէն սակայն, տարբեր տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ, որով սպայ մը՝ դէպքին օրը զօրավար Ռօժէի հետ ըլլալը յայտնելէ ետքը, կ'ըսէ թէ Պ. Տէռուլէտի վերագրուած խօսքերէն հետեւեալները միայն լսած է. «Փրկեցէ՛ք մեզ, փրկեցէք Ֆրանսան։» Ճիշդ այդ յայտարարութիւնը ըրած էր նաեւ զօրավար Ռօժէ, հարցաքննիչ դատաւորին բացատրութիւններ տուած պահուն։ Մաթէնի հարցափորձած սպային յայտարարութիւնը՝ նոր մեկնութիւն մըն ալ կու գայ աւելցնել արդէն իսկ գտնուածներուն վրայ, որոնք այնչափ բազմաթիւ են արդէն և իրարմէ ալ բոլորովին տարբեր։

Հարցաքննիչ դատաւորը, դէպքին օրը զօրավար Ռօժէէն առաջնորդուած երկու գումարտակներուն ալ սպաներն ու քանի մը զինուորները հարցաքննեց, նոր մանրամասնութիւններ ձեռք ձգելու համար. կ'ըսուի սակայն թէ, հարցաքննուած սպաներն ու զինուորները նոր յայտնութիւն մը չեն ըրած գործին վրայ, և թէ իրենց տուած տեղեկութիւնները բնաւ չեն տարբերիր զօրավար Ռօժէի նախապէս ըրած յայտարարութիւններէն։

Տէռուլէտի խնդրին վրայ՝ որ Ֆրանսայէն դուրս, Եւրոպայի մէջ ալ բաւական յուզում պատճառեց, հետեւեալը կը հրատարակէ Ժուռնալ տը Սէն-Բեդերսպուրկ, որ պաշտօնական թերթ մը կը համարուի.

«Տարօրինակ միջադէպը՝ որ Պ. Տէռուլէտի բանտարկութեան տեղի տուաւ, ինքնին ցոյց կու տայ թէ մինչեւ ո՛ւր կը հասնի Ազգային Դաշնակցութիւն կոչուած խումբին գործելու սահմանը։

«Փողոցին մէջ ցոյց ընել և քանի մը անկարգութիւններ պատճառել դիւրին գործ է, բայց ապօրինաւոր միջոցներով սահմանադրական փոփոխութիւն մը անկարելի է։

«Պ. Տէռուլէտ պէտք է գրգռութեան գերագոյն աստիճանի մը հասած ըլլայ, հաւատալու համար,— ինչպէս կը յայտարարէր,— թէ կրնար զինուորները անկարգապահական շարժումի մը մէջ քաշել։ Եթէ իրօք ունէր այս խորհուրդը, զօրավար Ռօժէի ընթացքը պէտք էր կասեցնել զինքը։

«Ֆրանսական բանակին պետերուն հաւատարմութիւնը և կարգապահական ոգին վեր են ամէն տարակոյսէ, և եթէ իրօք այդ մասին կասկած մը կրնար գոյութիւն ունեցած ըլլալ, — ինչպէս որ կը կարծէին ամիսէ մը ի վեր, — զօրավար Ռօժէի Պ. Տէռուլէտի հանդէպ բռնած ընթացքը կրնայ զայն ջրել։

«Կ'երեւայ թէ այս ժամուս, Ֆրանսայի կարգ մը քաղաքական անձնաւորութեանց քով ուրիշ ժամանակուան մը յիշատակները կ'արթնցին։ Այս բանը յայտնի եղած էր անցեալ ամառ, երբ զինուորական դաւադրութեան մը լուրը տարածուեցաւ մամուլին կողմէ։ Այսօր ալ յայտնի կ'ըլլայ ատիկա, այն դերով՝ զոր Պ. Տէռուլէտ փորձեց խաղալ։

«Այս միջադէպը անտարակոյս մեծ համեմատութիւններ չպիտի առնէ, բայց իրեն հետեւանք պիտի ունենայ սա պարագան՝ թէ հանրապետական կուսակցութիւնը աւելի պիտի սեղմէ իր կարգերը և թէ իր վրայ իշխող սկզբունքները անոնք չպիտի ըլլան՝ որոնք այս վերջին ատեններս կարգ մը միտքերէ կը հռչակուէին՝ և որոնց նպատակն էր ընդլայնել այն հիմը՝ որուն վրայ բարձրացած է արդի կառավարութիւնը։»

ՉԻՆՈՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Ծայրագոյն Արեւելքի լրագիրները ստոյգ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Շանկ-Եանկի և Հու-Բէի շարժումներուն վրայ։ Ապստամբներուն կ'առաջնորդէ մարդ մը, ձեռքը դրօշով մը որուն վրայ գրուած է. «Պաշտպան Զինկերու գերդաստանին և սատակիչ օտարականներու», որ ըսել է սատակիչ միսիոնարներու և քրիստոնէութիւնը ընդունող Չինացիներու։ Շանզի մէջ աւազակները կը շարունակեն իրենց չարիքները. փորձ մը կատարեցին ժողովուրդը օտարականներուն վրայ յարձակել տալու համար, բայց խռովարարներու պետերէն հինգին գլխատումը լաւ արդիւնք ունեցաւ։ Եւրոպացիներու գլխին գինը հետզհետէ կը բարձրանայ, այրերու համար 150 թաէլ է (180 ղրուշ) զոր ապստամբները կը վճարեն սպաննողին. կիներու գինն է հարիւր թաէլ։ Քանկ-Սուի բնակիչներուն մէջ զրոյց կայ թէ սեղւոյն կառավարիչը, որ օտարականներուն հակառակ է, քրիստոնէութիւնը ընդունող Չինացիներու ափին մէջ տաքցած երկաթով նշան մը ընել տուեր է, որպէս զի բուն իսկ Չինացիներէն զանազանուին։ Շու-Քեանկի քրիստոնեայ ժողովուրդը մտահոգութեան մէջ է, որովհետեւ մանտարինները լուր հանած են թէ մայր կայսրուհին հրաման տուած է սպաննել բոլոր օտարականները և քրիստոնէութիւնը ընդունած Չինացիները։ Հանգուն կառավարութիւնը երեւան հանեց գաղտնի ահագին ընկերութիւն մը որուն անունն է «Հերոսական Ընկերակցութիւն» (Ծինկ-Հունկ-Հուէյ)։ Ամբողջովին երիտասարդներէ կը բաղկանայ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.— Բէչթայէն կը հեռագրեն անցի օրուան թուականով.

Երեսփ. Ժողովի երէկուան նիստին մէջ նախարարապետ Պ. Զէլ արտաքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով ըսաւ թէ յարատեւ սպառազինութիւնները ողբալի են, բայց հայրենիքին շահը զոհողութեան ոգի մը կը պահանջէ։ Ազգային կուսակցութեան պետ Պ. Հորանսքի բոլորովին համամիտ գտնուեցաւ նախարարապետին պարզած ծրագրին։ Անկախութեան և ժողովրդական կուսակցութեան պետերն ալ յայտարարեցին թէ նոր նախարարապետին անձը խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մը կը նկատեն, բայց կը պնդեն իրենց կուսակիցներու տեսակէտներուն պահպանման վրայ։ Երեսփ. Ժողովը ատենապետ ընտրեց ներքին գործոց նախկին նախարարը Պ. Տէլիտէ Բէրչէլը։

—Ազգային կուսակցութիւնը միաձայնութեամբ որոշեց միանալ ազատական կուսակցութեան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը յածաւորակներու նաւաբաժնին պետ կարգեց իր եղբայրը, Հայնրիխ իշխանը.

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Բէքինի ռուս դեսպան Պ. տը Կիրս երեքշաբթի օրը Չինու արտաքին գործոց խորհուրդին յանձնեց գրաւոր բողոք մը՝ Նիու-Չուանկի երկաթուղիի գիծը երկարելու որոշման դէմ։

ՊԱՐՈՆ ՊԱՆՖԻ, Հունգարիոյ նախկին նախարարապետը, արքունեաց նախարար կարգուեցաւ փոխանակ վախճանեալ Զարարի կոմսին։

ԶԻՆԸՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Լոնտոնի ռուս դեսպան Պ. տը Սթալ ռուսական պատուիրակ կարգուեցաւ ընդհանուր զինընկեցութեան դեսպանախորհուրդին։

ՊԱՊԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ.— Հռոմէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն.

Պապը գիշերը աղէկ անցուց. կէս գիշերին քիչ քնանալով թեթեւ ապուր մը խմելէ ետքը քնացաւ։ Գիշերը տենդը քիչ մը շատցաւ, բայց տօքթ. Լափոնի մտահոգութիւն ցոյց չտուաւ։ Շնչողական ու մարսողական գործարանները սովորական վիճակի մէջ են։ Տօքթ. Լափոնի և բրոֆէսէօր Մածծոնի կը հերքեն Պապին փորհարութենէ բռնուած ըլլալը և արեան պալարութեան մտալուտ վտանգ մը։ Լէօն ԺԳ. ցաւ չէ զգացած բժշկական գործողութիւն կատարուած կողմէ։ Քանի անգամ ճաշեց. տաքութիւնը գրեթէ սովորական է։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն հինգշաբթի թուականով թէ Երեսփ. Ժողովին մէջ երեսփոխան մը ուզեր է հարցապնդում ընել կառավարութեան՝ բնակարաններու մէջ կատարուած խուզարկութեանց օրինաւոր ըլլալուն վրայ։ Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւբիւի առաջարկութեամբ Ժողովը որոշեր է մէկ ամիս յետաձգել հարցապնդումը։ Ժողովը յետոյ ձեռնարկեր է ելմտացոյցին վիճաբանութեանը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրը Երկաթէ Թագ պատուանշանի Բ. աստիճանը տուաւ Մարքով գնդապետին որ Պուլկարիոյ իշխանին թիկնապահն է և իշխանական պահակազօրքերու հրամանատարը։ Մարքով գնդապետը իշխանին կողմէ ներկայ գտնուած էր Մարի-Իմմաքիւլէ արքիդքսուհիին յուղարկաւորութեանը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Մատրիտի լրագիրները կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Քարլոսեաններու վրայ և կը յորդորեն զգուշական միջոցներ ձեռք առնել, մանաւանդ սահմանագլուխին վրայ, վասն զի փորձեր եղեր են զէնք և ռազմամթերք մտցնելու համար։

—Քուպայէն և Փիլիպպեաններէն դարձող հազարաւոր զինուորականներ բողոքեցին իրենց լքեալ և կարօտ վիճակին համար։ Ասոնց կողմէ պատգամաւորութիւն մը ներկայացաւ Մատրիտի կառավարչին, որ խոստացաւ իրենց խնդիրքները մատուցանել կառավարութեան։

—Սէվիլէի մէջ վաճառական ու քաղաքական դասակարգէն ներկայացուցիչներ գումարում մը ընելով որոշեցին Ռուսիոյ կայսրը ջերմապէս շնորհաւորել ընդհանուր զինընկեցութեան նկատմամբ ըրած առաջարկութեանը համար։ Նոյնպէս խնդրել Սպանիոյ կառավարութենէն որ մասնակցի զինընկեցութեան դեսպանախորհուրդին և առաջարկէ Ռուսիոյ որ բանակցի դաշնակցութիւն մը կնքելու համար Սպանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ։ Գումարման մէջ ծափահարուեցան Սէվիլէի արքեպիսկոպոսին և Պ. Պ. Սիլվէլայի ու Բօլիէրօ Բօալէտոյի նամակները։ Ծերակուտական Մարքարթու, որ զինընկեցութեան մասնակցելու առաջարկութեան նախաձեռնութիւնը ունեցած է, ճառ մը խօսելով ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

—Լրագիրները կ'ըսեն թէ տակաւին 440 միլիոն բէսէթայի պէտք կայ Քուպայի վերջին երկու պատերազմներուն հաշիւները փակելու համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ.— Անգլիական լրագիրներուն մէջ պայքար մը կը մղուի Զանկ-Ենի դէմ որ հիւսիսային Չինաստանի երկաթուղիներուն տնօրէն նշանակուած է։ Նախորդ տնօրէն Հու-Եու-Ֆէն, կ'ըսեն Լոնտոնի լրագիրները, որ անգլիացիներուն սիրելին է, եթէ չվերահաստատուի իր պաշտօնին մէջ, օտարականներու վիճակը, Բէքինի մէջ հանրային ապահովութիւնը, առաջադրուած երկաթուղիի գծին յաջողութիւնը վտանգի տակ են, առանց հաշուելու բրիտանական շահերը։ Այդ թերթերը կ'ըսեն նաեւ թէ մայր կայսրուհին կարեւորութեան չի տար արտաքին գործոց Խորհուրդին դիտողութիւններուն։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Ապահովագրական ընկերութիւններու Մանիլայի գործակատարները չեն ուզեր հատուցանել այրած շէնքերուն վնասները, ըսելով որ պատասխանատուն Օթիս զօրավարն է, որովհետեւ յայտարարած էր բնակիչներուն թէ իրենց կեանքը ու ինչքը ապահովուած է։

— Կը վախցուի թէ Տիուէյ ծովակալին և Տիտրիխս գերման ծովակալին միջեւ գժտութիւն մը ծագի, ինչպէս եղած էր պատերազմին սկիզբները։

—Մանիլայի մէջ հազար երկու հարիւր հոգի ձերբակալուած են և ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութիւն կը կատարէ, որով հրձիգութեանց փորձերը կարելի է դադրած նկատել։ Քալոոքանի մօտ կատարուած վերջին ճակատամարտին ատեն չորս ամերիկացիներ վիրաւորուեր են։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՔԱՆԱՏԱ.— Մ. Նահանգաց և Քանատայի միջեւ եղած վէճերը կարգադրելու համար կազմուած յանձնաժողովը իր գումարումները մինչեւ օգոստոս յետաձգած էր, քանի մը կարեւոր խնդիրներու վրայ համաձայնութիւն գոյացուցած չըլլալուն համար։ Այս յետաձգումը բուռն յուսախաբութիւն մը պատճառեց Անգլիոյ մէջ և մամուլը արձագանգ կ'ըլլայ հանրային կարծիքին։ Երկու երկիրներու միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները մօտաւոր ապագայի մը մէջ դաշնակցութիւն մը կնքելու կարելիութիւնը հիմակ անցեալէն աւելի նպաստաւոր առիթ մը կը ներկայացնէին։ Բայց, կը յարեն Անգլիոյ լրագիրները, թէեւ յանձնաժողովը իր գործը չէ աւարտած, սակայն քանի մը կէտերուն վրայ կարելի եղած է համաձայնութիւն գոյացնել։ Ամէնէն դժուարին կէտն է Ալասքայի սահմանագլուխին խնդիրը, որ Քլոնտայքի մէջ ոսկեհանքերու գտնուելովը աւելի կարեւորութիւն մը տուած է վիճաբանութիւններուն։ Խնդիրը չափէն աւելի խառնշփոթ վիճակի մէջ է Քանատայի ծայրագոյն արեւմուտքի արգիլակցութեանը պատճառաւ, և պատճառներ կան կարծելու թէ բանակցութեանց ընդմիջումը մեծ մասամբ արդիւնք է ատաղձի և փայտի խիւսի (թուղթի պատրաստութեան մէջ կը գործածուի) գործ բռնող մեծ Ընկերութիւններու և միլիոնատէրներու միջամտութեանը։ Պատուիրակներուն միջեւ համաձայնութեան գլխաւոր արգելքը եղած է այն պարագան թէ սահմանագլուխի խնդիրը ի՛նչ եղանակով իրաւարարներու պիտի ներկայացուի։ Ամերիկեան պատուիրակները կը պահանջէին որ երկու երկիրներէն իրաւաբանները երեքական օրէնսգէտ որոշեն որոնք ձայներու մեծամասնութեամբ որոշում մը տան։ Անգլիական թերթերը կ'ըսեն թէ ամերիկացիները այսպէս շարժելով կը խորհին թէ իրենց շահերը լաւ պիտի պաշտպանուէին եւրոպացի իրաւարարներու կողմէ։ Կը յուսացուի թէ մինչեւ օգոստոս յանձնաժողովին անդամները լաւ մը խորհին և առանց դժուարութեան համաձայնութեան մը հանգին։

ԾԱՆՐ ԴԷՊՔԵՐ ՃԻՊՈՒԹԻԻ ՄԷՋ. — Ճիպութիէն (Հաբէշաստան) կը հեռագրեն փետր. 24 թուականով.

Արիւնալի կռիւ մը տեղի ունեցաւ բնիկ ցեղերու միջեւ Հարրարի երկաթուղիին գործարաններուն մօտ։ Ընկերութեան պաշտօնեաները միջամտեցին, որոնցմէ մէկը սպաննուեցաւ։ Բնիկներն ալ տասնի չափ մեռեալ ունեցան։ Քաղքին վրայ ընդհանուր յարձակում մը կը վախցուի։ Քաղքին մէջ մեծ յուզում կը տիրէ։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼԻ քաղաքապետութեան խնդրանքով, ռուս կառավարութիւնը որոշեց որ Սեվաստոպոլի առեւտրական նաւահանգիստը միայն՝ ծովածոցին հիւսիսային կողմը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Մօտերս փորձի համար շոգենաւային ուղղակի երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի Բեդերսպուրկի, Րիկայի և Նիւ-Եորքի միջեւ։ Այս փորձին յաջողութիւնը յուսալի կը նկատուի, որովհետեւ ապրանքները պիտի ազատին մէկ շոգենաւէն միւսը փոխադրելու ծախքերէն։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը 1,300,000 Փր.ի նոր վարկ մը ուզեց Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին մասնակցելու ծախքերուն համար, բայց չի կարծուիր որ այդ գումարն ալ բաւական ըլլայ, վասն զի միայն ճիւղին շինութեան համար 500,000 Փր. պէտք է։ Անկէ զատ Իտալիոյ կառավարութիւնը իր վրայ առած է ապրանքներու զետեղման ու պահպանութեան ծախքը, ինչ որ պիտի պարտաւորէ զինքը Բարիզի մէջ լաւ վճարուած գործաւորներ ունենալու։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԷՆ անցեալ շաբթու բազմաթիւ զօրքեր ճամբայ ելեր են դէպ ի Նիկէր։ Քսանըութ սպայ ու ենթասպայ ալ Լագոսա (արեւմտեան Ափրիկէ) ուղեւորեր են։

ԼՈՐՏ ՀԷՐՇԷԼ, որ Ուաշինկթըն կը գտնուէր, իբրեւ անդամ անգլիա-ամերիկեան առեւտրական-քաղաքական յանձնաժողովին, հինգշաբթի օրը մեռեր է։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԴՈՒՔՍԸ կիրակի իրիկուն Թուրինօ հասեր է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Երեսփ. Ժողովին կողմէ կարգուած խորհրդարանական յանձնաժողով մը մօտերս Թուլոն երթալով ներկայ պիտի գտնուի Կիւսթավ Զէտէ ընդծովեայ շոգենաւին փորձերուն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ.— Մոմպազայէն կը գրեն թէ անցեալ հոկտ.ին բրիտանական իշխանութեանց ու Սոմալի-Օկատէններու ցեղին միջեւ կնքուած պայմանագրութենէն և Զանզիպարի վեհապետին Լամու այցելելէն ի վեր, կը կարծուէր թէ արեւելեան-հիւսիսային սահմանագլուխին կողմը խաղաղութիւնը բոլորովին վերահաստատուած է, Չէր կարծուէր որ Եուպայի եզերքները բանակած պատերազմասէր ցեղերը անմիջապէս թշնամութիւններու պիտի վերսկսին, ուստի մտահոգութիւն պատճառեր է յունուարի առաջին կիսուն Լամուի մէջ ելած այն լուրը թէ Սոմալի-Սթամիերը, Սէյյիտ Համուտի բացակայութենէն օգտուելով, Վիթուի երկիրը արշաւած և գիւղ մը այրած են, գերի վարելով հրդէհէն ազատուածները։ Անգլիոյ կառավարութեան բարձր գոմիսէր Սըր Արթուր Հարտինկ, անմիջապէս դէպքին վայրը փութացեր է, ուր քննութիւն մը պիտի կատարէ և հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ, որպէս զի ապագային այդ կարգի դէպքեր չկրկնուին։ Բնիկներուն մէջ զրոյց կայ թէ Եուպա գետին շրջակայքը բնակող ժողովուրդին մէջ գրգռութիւն կը տիրէ և կը վախցուի թէ անցեալ տարի պատահած և սարսափ ազդած ասպատակութիւնները կրկնուին և տարածուին մինչեւ Վիթու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թիֆլիզէն հասած նորագոյն լուրերու նայելով, Ս. Հայրապետը գարնան յետաձգեր է իր վերադարձը Էջմիածին։

—Խառն Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Տատեան Բարձր. Յարութիւն փաշայի։ Դեր-ատենապետ Ստեփան փաշա Ասլանեան նամակով մը յայտնելով թէ երեք օրէ ի վեր հիւանդ է, բացակայած էր երէկի նիստէն։ Ահաւասիկ մեզ հաղորդուած տեղեկութիւնները.

Նախորդ որոշման մը համաձայն, Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօնագրով մը հրաւիրած էր Տ. Խորէն արքեպիսկոպոս Աշըգեանը այցելել Նիկոմիդիոյ մէկ քանի թեմերը ի կարգադրութիւն վիճակային գործերու։ Աշըգեան Տ. Խորէն Սրբազան ի պատասխանի գիր մը ուղղած էր, որուն մէջ՝ իբրեւ ի մօտոյ տեղեակ Նիկոմիդիոյ վիճակային գործերուն՝ կարգ մը առաջարկութիւններ ներկայացուցած էր, այդ խնդիրները միանգամ ընդ միշտ կարգադրելու համար։ Ժողովը նկատողութեան առաւ այդ պատասխանագիրը և բանաւոր դատելով եղած առաջարկութիւնները, որոնց ի գործ դնել կարեւորը և միանգամայն տալ պէտք եղած հրահանգները տեղւոյն առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոսի։

Վանէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ, յատուկ պաշտօնէից միջոցաւ կատարուած քննութենէ մը երեւան ելած է որ Վանի և շրջականերուն մէջ կարօտեալներու թիւը երթալով կը ստուարանայ և թէ առ այժմ 12 հազար հոգի կայ հացակարօտ, և մինչեւ հնձոց ժամանակը անոնցմէ իւրաքանչիւրը գոնէ օրական 20 փարայի անհրաժեշտ պէտք ունի։ Ժողովը տեղեկանալէ յետոյ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ այս մասին կատարուած գործողութիւններուն, խնդրեց Ն. Սրբազնութենէն շարունակել իր հոգածութիւնը։

Ժողովը խորհրդակցութիւններ ունեցաւ եկեղեցական, ազգ. վարժարաններու արտօնագրի և այլ յարաբերական խնդիրներու մասին։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկուան Խառն Ժողովին ներկայացուց Վանայ Կլոր-Դար թաղի հաւատափոխներուն վերադարձը ծանուցանող հեռագիրը։ Նոյնպէս Ն. Սրբազնութիւնը Ժողովին հաղորդեց երկրագործական դրամատան կողմէ ցանքի համար Վանայ կարօտ գեղացիներուն 160,000 ղրուշի փոխատուութեան ծանօթ զեկոյցը որու մասին հեռագրաւ հրահանգ տրուած է արդէն։

—Երէկուան Խառն Ժողովին կողմէ տրուած որոշման մը համաձայն, Ս. Պատրիարք Հայրը դպրոցական արտօնագրի խնդրին համար հարկ եղած գրաւոր դիմումը պիտի ընէ կրթական Նախարարութեան մօտ։

—Վանայ Հոգւոց վանքը իր դարաւոր հնութեամբ և նուիրական յիշատակներով, որոնց մէջ կան մանաւորապէս Տիրամօր պատկեր մը և Ս. Գեղարդի հրաշալի մասունքը, լքուած կը մնար բաւական ժամանակէ ի վեր և իր անշարժ կալուածները՝ ինչպէս ջրաղաց, ընդարձակ տրօտավայրեր ու վարելահողեր՝ ամայի և ապարդիւն, մաս մըն ալ անհատներու տրամադրութեան տակ։ Այս արգահատելի կացութեան դարման մը հասցնելու համար, Վանայ առաջնորդարանը ինը ամիս առաջ այդ վանքին համար հոգաբարձութիւն մը կազմեց որ վերջերս իրեն նախագահ և վանահայր ընտրեց Տ. Ներսէս վարդապետ Շիտանեանը։ Հոգաբարձութիւնը մէկ կողմէ աշխատելով վանքին ցրուեալ Նշխարները ամփոփել ու գոյքերը արդիւնաւորել, միւս կողմէ անհրաժեշտ պէտք տեսած է վանքին նորոգման որպէս զի գիշերօթիկ վարժարան մը կամ որբանոց մը հաստատուի հոն։ Այս մօք, գրաւորապէս դիմում ըրած է Ս. Պատրիարք Հօր, խնդրելով որ Ն. Սրբազնութեան հրաւէրով մայրաքաղաքիս ազգայիններուն կողմէ նիւթական օգնութիւն մը ըլլայ այդ նպատակով։

—Ուսումնական Խորհուրդին շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ, Բերա, ատենապետութեամբ Տոքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի։

1. Ուշադրութեան առաւ մէկ քանի գաւառներէ հասած գրութիւններ դպրոցական դասագրոց առաքման համար։ Ցանձնարարեց Գրենական Ցանձնաժողովին՝ փութով գոհացում տալ եղած խնդրանքներուն։ 2. Մալաթիոյ, Զարասանճագի և Բերիի ազգային նախակրթարանները կրթական կանոնագրի համաձայն կազմակերպելու համար հրահանգ և ծրագիր խնդրուած ըլլալով, յետ խորհրդակցութեան որոշեց իւրաքանչիւրին տալ հարկ եղած հրահանգները, տեղական հանգամանաց համապատասխան, և միանգամայն գոհունակութիւն յայտնել կրթական խնամակալ մարմիններուն կողմէ ցոյց տրուած օրինապահութեան մասին։ — 3. Դաւթեան Խաչիկ էֆ. տարրական նախակրթարանաց համար իր պատրաստած «Աշխարհագրութիւն Ա. Տարի» անուն դասագրքի ձեռագիրը Խորհուրդին վաւերացման ներկայացուցած ըլլալով, յանձնուեցաւ Դասագրոց քննիչ յանձնաժողովին նախաքննութեան։ —4. Սարըեար-Եէնի մահալլէի վարժարանին հոգաբարձութեան վերակազմութիւնը՝ ի ձեռն Պէօյիւքտէրէի Թաղական Խորհուրդին՝ տեղի ունեցած և յայտագրուած էր ի հաստատութիւն։ Խորհուրդը պէտք տեսաւ կատարուած ընտրութիւնը վաւերացնելէ առաջ իր քարտուղարին միջոցաւ այս մասին ինչ ինչ տեղեկութիւններ ստանալ յիշեալ Թաղական Խորհուրդէն և ըստ այնմ հարկ եղածը տնօրինել։ — 5. Խորհուրդը զբաղեցաւ նաև մէկ քանի տեղական դպրոցական խնդիրներով, ինչպէս և իր երկամեայ համարատուութեան պատրաստութեամբ և յետնեալ ատենագրութիւններուն ընթերցմամբ։

—Նուպար փաշայի կենսագրութիւնը թէեւ հրատարակած ենք Արեւելքի մէջ՝ մեծանուն դիւանագէտին մահէն անմիջապէս ետքը՝ զանազան յօդուածներու շարքով մը, ինչպէս նաև անոր հանրային գործունէութեան վերաբերող տեղեկութիւններ ու ներքին կեանքին վերաբերող նկարագրականներ, բայց մեր աշխատակից ու Գահիրէի Թղթակից Նազարէթ էֆ. Աղգարմ որ Արեւելքի ընթերցողներուն վաղածանօթ գրող մըն է, մեզ ղրկած ըլլալով միակ յօդուածի մը մէջ ամփոփուած ամբողջական կենսագրութիւն մը, որուն մէջ մինչեւ ցարդ չհրատարակուած շատ մը շահեկան պարագաներ ալ չեշտուած են, օգտակար դատեցինք այդ կարեւոր գրուածքն ալ հրատարակել այսօրուան թուով՝ Եգիպտահայ ողբացեալ նախարարապետին պատկերը հրատարակելնուս առթիւ։

ՎԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանայ մեր Թղթակցին փետրվար 1 թուակիր նամակին կարեւորագոյն մէկ կէտը հրատարակեցինք երէկ համառօտիւ, վերջին պահուն։ Աւասիկ այդ Թղթակցութեան պարունակած ամբողջական տեղեկութիւնները.

«Անցեալ տարուան խիստ և երկարատեւ ձմրան հակառակ, այս տարի մեղմ ձմեռ մը ունեցանք. վերջերս հազիւ ձիւնի բարակ խաւով մը ծածկուեցաւ երկիրը։ Ուրախառիթ պարագայ մը չէ սակայն ասիկա, վասն զի ձիւնի առատութիւնը այստեղի համար տեսակ մը բարիք է, ըստ որում ցանքերը ծածկուած ըլլալով՝ ձմեռէ զերծ կը մնան. ասկէ զատ, ձիւնը ջուրի առատութեան ալ կը նպաստէ։

«Անցեալ շաբթու Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ աղքատաց նպաստամատոյց Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ միանալով միսիոնարական Ցանձնաժողովին հետ՝ կուսակալի օգնական Ցովհաննէս էֆէնտիի նախագահութեան ներքեւ։ Այս երկու յանձնաժողովները համերաշխաբար պիտի աշխատին։ Առաջնորդարանի կողմէ յատուկ ներկայացուցիչ մը կարգուեցաւ միսիոնարական նպաստաբաշխ յանձնաժողովին գործառնութեանց մասնակցելու։

«Դէպի կաթոլիկութիւն դաւանափոխական հոսանք երթալով կասիլ կը սկսի և կը յուսանք թէ պիտի նմանի գարնային հեղեղներու որոնք յարատեւ չեն ըլլար։ Քանի մը օր առաջ Կլոր-Դար թաղի ժողովուրդը հանրագրով մը Ազգ. Առաջնորդարանին դիմեց, յայտնելով թէ իրենք պարզապէս խաբուած են քանի մը անձերու թելադրութիւններէն և թէ որոշած են միահամուռ մայրենի Եկեղեցին վերադառնալ։ Դաւանափոխ գիւղերէն ալ հետզհետէ հանրագիրներ կը հասնին, զղջում յայտնելով։ Ազգ. Առաջնորդարանի պարտքն է սիրաշահիլ այս խեղճերը և լուսաւորել զանոնք իրենց տգիտութեան եւ յուսախաբութեան մէջ։

«Քանի մը օր առաջ, գաւառական Վարչութեան խառն ժողովը ազգու տնօրինութիւն մը ըրաւ՝ Արարուց եկեղեցին երեք քահանաներու նկատմամբ, առժամեայ կերպով փիլոնազրկութեան դատապարտելով զանոնք, անոնցմէ մէկին համար միայն բացառութիւն ընելով՝ վասն զի գոհացուցիչ գտած էր անոր պատճառաբանութիւնները։ Գաւառական Վարչութեան որոշած բարոյական պատիժը արդարացուց ժողովուրդին գանգատը յիշեալ քահանաներուն դէմ որոնք իրենց անփոյթ անտարբեր վարմունքով ու հոգեւոր պաշտօնի մէջ գործած զեղծումներով՝ հակակրանք կ'ազդէին։»

Վերջին պահուն Ռոստոմեանէն ստացանք նամակ մը որ կը հաղորդէ թէ Վանայ կարօտեալներուն նպաստ հաւաքելու համար կազմուած մասնախումբը երէկ աւարտեր է իր գործը։ Հանգանակուած գումարը կը հասնի 54 ոսկիի։

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը և յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին անգլիական ու ամերիկեան դեսպանները իրենց Ա. Թարգմաններով, Փրանսական դեսպանատան գործակատարը ու Ա. Թարգմանը և հարիւրի չափ օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Պալատան Սէճճատէճի Պաշի Իզզէթ պէյ երէկ Տավուտ Փաշայի շրջակայ Շէյխ Տէօտ Թաղը գնաց և, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ոչխարի միս, հաց ու դրամական պարգեւներ բաշխեց աղքատներուն որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ֆրանսերէն Սէրվէթի մէջ կը կարդանք.

«Փետր. 17ին Բեհպէր լրագիրէն յօդուած մը արտատպուած էր Սէրվէթի մէջ։ Այդ յօդուածին վերջին հատուածը կ'ըսէր թէ Անգլիոյ մասը պէտք է փընտռել՝ եւրոպական Թուրքիոյ կեդրոնական նահանգներէ մէկին մէջ պատրաստուած մեքենայութիւններուն մէջ։ Ցաւելով կը յայտնենք թէ այդ կարգի խօսք մը անզգուշութեամբ մուտ գտած է մեր սիւնակներուն մէջ, վասն զի մեզի կ'երեւայ թէ ճշմարտութեան հակառակ է։ Կ'ուզենք նաև յայտարարել թէ խնդիրը կը վերաբերի այնպիսի տէրութեան մը որ Թուրքիոյ հետ բարեկամական ամէնէն լաւագոյն յարաբերութիւնները կը տածէ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Քոնսթան, որ առջի օրը Բարիզ ուղեւորեցաւ, երեք շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ իր կնոջը հետ։ Գործակատար Պ. Պասթ դեսպանատան գործերը պիտի վարէ Պ. Քոնսթանի բացակայութեանը միջոցին։

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԻՆ գահակալութեան տարեդարձին առթիւ երէկ պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Սէնթ-Էսբրի եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էին լատին կրօնական միաբանութեանց ներկայացուցիչներ, վարժարանի աշակերտներ և բազմաթիւ ժողովուրդ։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը պապական նուիրակը շնորհաւորութիւններ ընդունեց։ Տ. Պոնէթթի իր և իր հօտին անունով շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Պապին։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը և տիկին Բանսա առջի իրիկուն սեղան մը տուին որուն ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանները, երկրագործական նախարար Սէլիմ փաշա Մէլհամէ, կայս. պալատան Ա. Թարգմանիչ Ալեքսանտր փաշա Գարաթէոտորի, Օսմ. Պանքային ը'դհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ և ուրիշներ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին եւ նաւահանգիստին շինութեանը համար առջի օրը խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի և Անատոլուի երկաթուղիներու տեսչութեան Խորհուրդին նախագահ տոքթ. Զանտէրի ու փոխ-նախագահ Պ. Հիւկինէնի միջեւ։

—Ֆրանգֆուրթէր Զայթունկ կ'ըսէ թէ կնքուած պայմանադրութեան համաձայն, կայս. կառավարութիւնը միշտ իրաւունք ունի գնել շինուելիք քարափները։

ՄԷՀՄԷՏ ՌԱՂԸՊ ՓԱՇԱ օսմ. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուեցաւ՝ Թուրքեալուլկար սահմանագլուխին հսկողութեան գործին համար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Բերայի թերթերը կը ծանուցանեն թէ Ճոն Ռ. Թոմսըն և Որդիք առեւտրական տունը ստիպուեր է դադրեցնել իր վճարումները։ Այս վճարը կորուստի արդիւնք չէ, այլ մասնաւոր պարագաներու վերաբերմամբ կարգ մը ձեռնարկութիւններու, որոնց մէջ բռնուած են Պ. Պ. Թոմսըն և Որդիք, և որոնց յաջողութեանը վրայ միշտ վստահ են։ Վճարմանց այս դադարումը, կ'ըսէ Լ. Հէրըլտ, առժամեայ է, որովհետև գոյքը լիովին կը գոցէ պարտքը, բաւական է որ իմաստութեամբ յանձնձուի և բաւական ժամանակ տրուի իրականացնելու համար։ Լ. Հէրըլտ յոյս կը յայտնէ թէ այդ վաճառատունը պիտի կարենայ քիչ ատենէն վերսկսիլ իր գործառնութիւններուն։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Հինգշաբթի օրը Ճիտտէի մէջ ժանտախտէ երկու մահ պատահեցան։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդը որոշեց զեղչել Կ. Պոլսոյ քարափներու սակացոյցը։ Վաճառականները արդէն քանի անգամ խնդրած էին այդ զեղչը, նկատելով որ սակացոյցին մէջ նշանակուած բարձր գինները ընդհանուր առեւտուրին կը վնասեն։

ԹՐԱՄՈՒԷՅՆԵՐԸ. — Քաղաքապետութեան և Թրամուէյներու Ընկերութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները նպաստաւոր արդիւնքի մը յանգելու վրայ են։ Ընկերութիւնը յանձն առեր է շատ մը բարենորոգումներ գործադրել։ Նոր գիծեր շինուելիք փողոցները ընդարձակելու նպատակաւ գնուելիք շէնքերու արժէքին վճարումը կատարելու համար համաձայնութիւն մը գոյացած է Քաղաքապետութեան ու Ընկերութեան միջեւ։ Առայժմ նոր գիծեր շինուելիք տեղերն են Ունգաբանէն Էյուպ և Պայազիտէն Էտիրնէգաբու։ Օրթաքէօյէն Գուրուչէշմէ շինուելիք գիծին համար ալ բանակցութիւն կը կատարուի։ Վարչական Խորհուրդը մօտերս պիտի սկսի գործադրել տալ որոշուած բարենորոգումները։

ՀԱԶԱՐ ՈՍԿԻԻ ՊԱՐԳԵՒԸ. — Բարեգործական Պազարին առջի օրը քաշուած վիճակահանութեան հազար ոսկիի պարգեւը շահեր է զինուորական երկրորդական վարժարանին սպասաւորներէն պետ Քիւրտ Ալի։

ԿԵՂԾ ԿՏՐՈՆՆԵՐԸ. — Երէկ ծանուցեցինք թէ ոստիկանութեան քննիչ Լըֆուլոն էֆ. Ղալաթիոյ մէջ մարդ մը ձերբակալած է որ քիչ առաջ Օսմ. Պանքային կեղծ կտրոններ ծախել ուզած էր։ Ինչպէս կը յիշուի Բարիզի մէջ ալ անցեալները մարդ մը ձերբակալուած էր իբրեւ կեղծ արժէթուղթեր ծախող։ Արդ, քանի օր առաջ, Լըֆուլոն էֆ. Բարիզէն նամակ մը ստացած էր որ կը ծանուցանէր այդ ձերբակալութիւնը ինչպէս նաև խաբեբային մէկ ընկերոջը դէպ ի Կ. Պոլիս ճամբայ ելած ըլլալը։ Լըֆուլոն էֆ. որ նոյն անձին դիմագծութիւնն ալ ստացած էր, հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ և տեղեկութիւն տուաւ Սեղանաւորական հաստատութիւններուն։ Առջի օրը Լըֆուլոն էֆ. Բերայէն Ղալաթիա իջած էր խուզարկութիւնները շարունակելու, վասն զի իմաց տրուած էր իրեն թէ մարդ մը Օսմ. Պանքային ներկայանալով եգիպտական ու հելլենական արժէթուղթերու կտրոններ ծախել ուզած է։ Լըֆուլոն էֆ. իր որդւոյն հետ այցելեց բոլոր սըրճարանները ու գարեջրատուները։ Պոմոնթի գարեջրատան մէջ, Ֆրանսական նամակատան դիմացը, գտաւ մարդ մը 40-45 տարեկան, սպիտակախառն մազերով, ա լա Պուլանժէ մօրուքով և սեւ հագուստով. իրեն տրուած դիմագծութեան կը համապատասխանէր։ Լըֆուլոն էֆ. ձեռքը այդ մարդուն ուսին դարնելով ըսաւ. «Ձերբակալուած էք»։ Մարդը զարմացաւ տեսնելով որ սովորական հագուստով մարդ մը պիտի ձերբակալել կ'ուզէ. փախչիլ փորձեց. բայց անմիջապէս երկու ոստիկաններ բռնեցին զայն ու Օսմ. Պանքան տարին։ Հոն խոստովանեցաւ թէ իր ունեցած 30,000 կտրոնները կեղծ են. յայտարարեց նաեւ թէ ատոնք շինողը ինքը չէ, այլ Թանտան անուն Ֆրանսացի մը, Բարիզի մէջ, Սթամամթաքիս որ հոս կը գտնուի, և Ժաք Լէվի ու Աբոսթոլիտէս։ Կալաթա Սէրայ տարուելով հոն ալ հարցաքննուեցան։ Բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով գտնուեցան բազմաթիւ կտրոններ պայուսակի մը մէջ դրուած. զանոնք պատրաստելու գործիքներ և եգիպտական ու հելլենական երկու խակական արժէթուղթ որոնք կ'երեւայ թէ օրինակի տեղ կը ծառայէին։ Այս ձերբակալուած անձին անունն է Անտրէա Խարիքօբուլոս։ Փետր. 1ին (Ն. Տ.) Կ. Պոլիս եկած է իր հօմանուհիին, Օր. Պլանշի հետ, բայց այս վերջինը քանի մը օր ետքը Մարսիլիա ուղեւորած է։ Անտրէա իր ընկերոջ Բարիզի մէջ ձերբակալուելուն վրայ հոս եկած ու իջեւանած է Սէն Բեդերսպուրկ Օթէլը՝ Սթամամթաքիս անունով։ Փետր. 8ին այդ օթէլէն ելլելով Քալեոնճը Գուլլուգ փոխադրուեր է տիկին Աթինա Լէօնտոբուլոսի տունը։ Անտրէա որ հիմայ 45 տարեկան կայ, հելլենացի է, և ժամանակին աշակերտած է Հէյպէլիի առեւտրական վարժարանին մէջ։ Առջի օրը տունը խուզարկուելէն ետքը նորէն հարցաքննուելով կատարելապէս խոստովանեցաւ և ըսաւ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ մեղսակից չունի. թէ առաջին անգամ յիշած մարդերը գոյութիւն չունին և թէ ինք է որ այդ անունները զանազան պարագաներու մէջ կը գործածէ. թէ իր միակ ընկերն է Աբոսթոլիտէս որ Բարիզի մէջ ձերբակալուած էր, և թէ իր քով գտնուած կեղծ կտրոնները մէկ միլիոն ֆր.ի չափ գումար մը կը ներկայացնեն։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան մասնագէտ խորհրդական անուանուեցաւ նոյն վերատեսչութեան գործարանին տնօրէն Բաիֆ պէյ փոխանակ վախճանեալ Էմին Լաքուան էֆ.ի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ մէջ անցեալ տարի 62 վաճառատուն սնանկացեր են։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Հէքեարիի նախորդ կառավարիչ Մահմուտ Թալաթ պէյի ամսական 3375 ղրշ. յատկացուեցաւ իբրեւ անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ, Թօքատի նախորդ կառավարիչ Մահմուտ Նազըմ փաշայի՝ 2251, Կրէտէի նախորդ տէֆթէրտար Մէհմէտ Ալի պէյի՝ 2000 և Վանայ նախորդ տէֆթէրտար Մէհմէտ Րէշիտ պէյի՝ 1001 ղրշ։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ պաշտօնական տարեցոյցը որուն իւրաքանչիւր օրինակը անցեալ տարի եօթը ղրշ.ի տպագրուած էր, նըւազուրդի միջոցին այս տարի 3 ղրուշ 27 փարայի զեղչուեցաւ։

ԳՈՆԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ երկաթուղիի Ընկերութեան կողմէ փոխ տրուած արմտիքները բաժնուեր են Աքշէհիր, Ըլկընի, Գատընխանի և Գոնիայի կարօտ երկրագործներուն։ Այս օրերս չորս կողմէն մեծ քանակութեամբ արմտիք հասնելուն հետեւանքով, Գոնիայի մէջ արմտիքի գինը հետզհետէ կ'իջնէ։

«ԱՒԿՈՒՍԹԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ» խոշոր շոգենաւը երեք հարիւր ուղեւորներով չորեքշաբթի Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի։ Այդ ուղեւորները Նիւ Եորքէն առած է և Իտալիոյ ու Միջերկրականի քանի մը նաւահանգիստներէն ալ հանդիպած է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ. — Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Օսմ. Պանքային Սէլանիկի ճիւղը գոցուած է։ Զրոյց կայ նաև թէ նոյն Պանքային Պուլկարիոյ մէջ ունեցած ճիւղերն ալ պիտի փակուին։

ՉԷՆԿԷԼՔԷՕՅԻ մէջ առջի գիշերը գիւղին Բ. Մուխթար Իհսան էֆ.ի տղան, որ Ռէժիի վարչութեան Էնկիւրիի հաւաքիչն էր, դիպուածով իր տանը պարտէզին ջրհորը ինկաւ. թէեւ օգնութեան հասան, սակայն չկրցան ազատել։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ մէջ անցեալ օր Ֆրոսօ անուն սպասուհիի մը հագուստը քարիւղի մը լամպարին շրջելովը բռնկեր և մարմինը այրեր է։ Ֆրոսօ օր մը ետքը մեռեր է։

ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ կողմը երէկ առտու մէկուկէս ամսուան մանչ տղու մը դիակը գտնուեցաւ։

ԷՏԻՐՆԷԻ Էյրիտէրէ գաւառակին մէկ խանին մէջ անցեալ օր Պէքիր ու Սալիմ անուն երկու հոգի քնացած ատեննին անկողինները բռնկեր են կրակարանէն ելած կայծէն. մուխը սենեակին մէջ լեցուելով երկուքն ալ խղդուեր են։

—Էտիրնէի Տարըտէրէ գաւառակին մէկ գիւղին մէջ Ֆաթմէ անուն կին մը կեսրոջը հետ ունեցած անհամաձայնութեան պատճառաւ ինքզինքը թունաւորելով անձնասպան եղեր է։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Բանկալթիի հայ-հռոմէական աղքատ աղջիկներու դպրոցին ի նպաստ կազմակերպուած ընտանեկան մեծ պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ այս գիշեր, Բերա Բալըսի սրահներուն մէջ։

ԱԼՖՕՆՍ ՄԻՒՍԹԷԼ

Ֆրանսացի ճարտար երգեհոնահար (organiste) Պ. Ալֆոնս Միւսթէլ մայրաքաղաքս եկած է և յառաջիկայ երկուշաբթի գիշեր նուագահանդէս մը պիտի տայ Բերա, Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, մասնակցութեամբ Տիկին Բըլպուլի, Օր. Լապրոնայի, Պ. Հէկլէի և Վօնտրա պէյի։ Պ. Միւսթէլ տաղանդաւոր ու առաջնակարգ արուեստագէտ մըն է և իր կազմակերպած երեկոյթը հաղուադէպ առիթ մը կ'ընծայէ երաժշտասէրներուն երթալ լսել զինքը։ Մուտք կէս օսմ. ոսկի։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Պ. Բիէռանթօնիի հեծելական ու մարմնամարզիկ խումբը, որ երեքշաբթիէն ի վեր սկսած է իր ներկայացումները Բերայի Սիւքին մէջ, ամէն իրիկուն նորանոր յաջողութիւններ կը գտնէ իր զբօսալի ու ճարտար խաղերով և փորձերովը։ Հիմակուհիմայ երեւցող արդիստներուն մէջ ամէնէն աւելի կը գնահատուին Օր. Ա. Թուանիէռ և Պ. Ա. Թուանիէռ որոնք ծանօթ են արդէն Բերայի հասարակութեան, Պ. Բիէռանթօնիի և իր աղջկան կատարած ձիամարզութիւնները, Պ. և Տիկին Բորձիոյի լարախաղացութիւնները, և մասնաւորապէս Միս Թիլլէի հաւասարակշռութեան փորձերը «Էֆէլի Աշտարակ» անունով։ Ասոնց միջոցին, հաճելի պէսպիսութիւններ կ'ընծայեն կատակախաղութիւնները ու պալեները։ Երեք օրը մէկ անգամ նոր արդիստներ կը մասնակցին խումբին և յայտագիրը նորանոր յաւելումներ կը կրէ, հետաքրքրութիւնը վառ պահելու համար։ Այս խումբին գտած յաջողութեանը ո՛չ նուազ կը նպաստէ նաև Սիւքին ստացած գեղեցիկ երեւոյթը՝ ներքին հիմնական փոփոխութիւններով, զարդարանքներով ու կահաւորումներով որոնք կատարուած են շէնքին տէրոջը Պ. Արամիրէսի հսկողութեան տակ, այնպէս որ ամէն հանգստաւէտութիւն կ'ընծայէ հանդիսականներու երկսեռ բազմութեան։ Օթեակները 80 և 60 ղրշ. թիկնաթոռ՝ 20, նստարան Ա. և Բ. կարգ՝ 15 և 10 ղրշ., վերնատուն 5 ղրշ.։

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 3 մարտ —Ֆիկառօ կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ դեսպան Պ. Քոնսթանի Ծերակոյտին ատենապետ ընտրուիլը վերջնական կրնայ համարուիլ, իսկ Էքլէռ կ'ըսէ թէ աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ Պ. Քոնսթան Կ. Պոլիս մնայ։

—Ֆաշոտայի խնդիրը պիտի կարգադրուի սա կերպով որ Անգլիա ետ պիտի կենայ Մատակասքարի մէջ ունեցած քանի մը արտօնութիւններէն։

ՀՌՈՄ. —Զրոյց կայ թէ Պապը, ընդհանուր զինընկէցութեան դեսպանախորհուրդին չհրաւիրուելուն համար, պիտի բողոքէ ռուս կառավարութեան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. —Մատակասքարի նախորդ Թագուհի Րանավալօ հոս հասաւ և ասկէ Ալժէ պիտի փոխադրուի հոն բնակութիւն հաստատելու համար։ Տարեկան 24,000 ֆր. պիտի ստանայ։

ԲԷՔԻՆ. —Ռուս դեսպանը ծանոյց չինական կառավարութեան թէ ռուս կառավարութիւնը թոյլ պիտի չի տայ որ Նիւ-Չուանկի երկաթուղիի գիծին համար անգլիական հպատակներ գործածուին։

ՊԵՐԼԻՆ. —Արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Պիւլով Խորհրդարանին մէջ յայտարարեց թէ գաղթային գործերու մասին Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ կնքուած դաշնագրութիւնը գաղտնի պահելու համար շատ մը պատճառներ կան։

ԳԱՀԻՐԷ. —Ապահովիչ լուրեր կը հրատարակուին Խարթումի էմիրին շարժումներուն վրայ, կ'ըսուի թէ Տէրվիշներու կողմէ խռովուած միակ վայրը կը գտնուի Օմտուրմանէն քանի մը հարիւր մղոն դէպ ի հարաւ, Նեղոսի ձախ եզերքին վրայ։ Կէզիրէի կողմերէն, Սպիտակ ու Կապոյտ Նեղոսներուն միջեւ մինչեւ Սոպաթ, Տէրվիշները հեռացած են։

—Քոնոթի դուքսը Ասուանի մէջ անգլիական եկեղեցիի մը հիմնարկէքը կատարեց։

ԼՈՆՏՈՆ. —Սթանտարտի Բարիզի թղթակիցը կը հեռագրէ իր լրագրին թէ Մասքաթի գործին մէջ Ֆրանսա հակաբարեկամական զգացում չի տածեր Անգլիոյ նկատմամբ։ Ֆրանսա գիտէր թէ Անգլիա ածուխի մթերանոց մը ունի Մասքաթի մէջ, բայց տեղեկութիւն չ'ունէր թէ այդ արտօնութիւնը Անգլիոյ կառավարութեա՞ն տրուած է թէ բրիտանական հպատակ անհատի մը։ Ֆրանսա բնաւ արտօնութիւն մը չէ ուզած Մասքաթի ծովեզերքին վրայ, այլ թէ 1862ի պայմանադրութեան համաձայն Անգլիոյ հետ հաւասար իրաւունքներ վայելէ։ Արդէն Լորտ Սոլզպըրի ու Պ. Քամպոն Անգլիոյ ծովակալին միջամտութենէն առաջ նկատի առած էին խնդիրը։ Թղթակիցը կը յարէ թէ խնդրին կարգադրութիւնը դժուարութեան պիտի չհանդիպի։ Երկու կառավարութիւնները 1862ին յանձն առած են յարգել Մասքաթի երկրային ամբողջութիւնը. բայց Բարիզի դահլիճը կատարելապէս գիտէ թէ Անգլիոյ ազդեցութիւնը ֆրանսականէն աւելի պիտի ըլլայ, վասն զի Մասքաթ Հնդկաստանի մօտ է։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 մարտ. —Ընդհ. դատախազ Պ. Մանոյի գիրը կարդացուելէ ետքը, որով կը պահանջէր ամբաստանեալները ամբաստանիչ ատեանին ղրկել, վճռաբեկ ատեանը խորհրդակցութիւն կատարեց, որ տեւեց հինգ ժամ։ Վճռեց Բիքառ գնդապետը ու Պ. Լըպլուան ղրկել ամբաստանիչ ատեանին, խարդախութիւն ըրած և Տրէյֆիւսի ու Էսթէրհազիի պահարանները հրապարակած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Վճիռը կ'ըսէ նաև թէ Բիքառ զինուորական ատեանի մը պիտի ներկայանայ՝ Պուլոյի և թղթաբեր աղաւնիներու պահարանները հրապարակած ըլլալուն համար։

—Ծերակոյտը այսօր կատարեց իր ատենապետին ընտրութիւնը, փոխանակ Պ. Լուպէի։ Կրթական նախկին նախարար Պ. տը Ֆալիէռ ատենապետ ընտրուեցաւ 151 քուէով։ Կ. Պոլսոյ դեսպան Պ. Քոնսթան 85 քուէ առաւ և դեր-ատենապետ Պ. Ֆրանք Շովօ՝ 18։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

20 Փետրուար 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 761.

Ջերմաչափ 5.

Օդը ամպոտ:

Կէս օր. — Ժամը 6.1 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	4
Սելանիկ	—	5
Իզմիր	—	1
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	5
Պրուսա	—	5
Արխանկել	15	—
Բեդերսպուրկ	20	0
Մոսկուա	8	—
Բարիզ	2	—
Վիեննա	—	7
Օտեսա	—	3
Սոֆիա	—	4
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— հանդարտ :

Տես Դ. երես՝ Պայպըլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	26	07
Ամէնէն բարձր գին	»	26	10
Ամէնէն վար գին	»	26	07
Ռումէլիի երկթ. գոյ.	Ֆր.	121	75
Ամէնէն բարձր գին	»	122	75
Ամէնէն վար գին	»	121	12

ԲԱՑՈՒՄ 20 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Ք. Կ.	26	08
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	122	37
Օսմանիյէ		424	—
Ռէժի		291	—
Օսմ. Պանքա		12	93
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	4	20
Օսմ. Ապահ. Ըն.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ.		730	—
» Ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	502	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	299	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	466	50

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Պոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	85	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	98 3/4
» » » չէք	»	22	76 1/2
Պէրլին անտօկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	25
» » » Գ.	»	24	—
Դ.) բաց.	»	23	63
) գոց.	»	23	63
Փոխառութիւն Գասապա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	93
Այտընի երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	87
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	75
Հելլենական 5 %	»	41	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	—
Ռանթ » 4 %	»	37	25
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» Նոր » 6 % 1892	»	93	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	410
Դրամագեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 3 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սերի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	90
) գոց.	»	23	90
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	28	05
Օսմանիէ	»	424	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	50
Օսմ. Ռէժի	»	304	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	575	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	103	10
Քրէտի Լիոնէ	»	891	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	60
Սպանիական արտաքին	»	55	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	210
Դրամագեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 3 Մարտ

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	—
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 3 Մարտ

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	64	10
Օսմ. Ռէժի	»	141	25

Երբ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
5—5

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն: Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ ալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները:

Հ. ՍՈՒԹՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց «Լուսաբեր», ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան: Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ: Շատ օգտակար ամէն պզտիկի:

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան:

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան:

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան:

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան:

Պատմական ապացոյցք Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա:

Քննութիւն «Մերոսի», երես 137, գին 1 դահեկան:

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա:

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան:

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան:

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու: 173

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաատարիկ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, Ոսկի, Քաուչուք, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible]:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] միջոցաւ, [illegible]:

Ց. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ. կընդունին Բերայի գործատեղին:

Գաւառացիներէ կրնան գրել իւրեանց բնակարանն, [illegible]

ՌՈՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր. ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.

Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »

1895 ի հասոյթք 25,000,000 »

1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, [illegible] ([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲՐԷՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուա՛կը (0 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա 194.

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմըն Եակօբեան խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Ընդ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօ, Մըրճանճըլար, Զարզըր խան, Թիւ 21

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Փոխ-նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գուստաւ Նալքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն: ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՈՅԺ, ԿՈՐՈՎ ՍՏԱՆԱԼ

Քաղաքակրթութիւնը որչափ յառաջդիմէ, ապրելու եղանակը քանի փոփոխութեանց ենթարկուի, մարդոց կազմուածքն ալ նոյն համեմատութեամբ իր բնական առողջ վիճակը կորսնցնելով, ամէն օր նորանոր հիւանդութեանց կ'ենթարկուի: Այր մարդոցմէ աւելի, կիները չկրնալով դիմադրել այս հակաբնական կեանքին, նախ իրենց արիւնը, յետոյ ոյժը եւ աստիճանաբար առողջութիւնը, աչքերուն փայլը եւ վերջապէս իրենց թանկագին առողջութիւնը կը զոհեն անոր:

Բնական վիճակին մէջ ապրող գեղջկուհի մը ու քաղաքակրթութեան մէջ մխրճուած կին մը իրարու հետ բաղդատել, բաւական է այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու. առաջինն առոյգ, հուժկու, երեսները կարկարմիր, մատակ առիւծի մը կը նմանի. իսկ քաղքենին բոլորովին տոր հակառակը, վատոյժ, տժգոյն, աչքերը մարմրած, ծունկերը կթոտ, մարմինը լլկած, արիւնը ցամքած, ախորժակը գոց, ոտքի վրայ պտըտող հիւանդ մըն է:

Բայց քանի որ ամէն մարդու համար կարելի չէ մեծ քաղաքները ձգել ու գիւղերը քաշուիլ, ուստի քաղքենի այր մարդոց, կիներու, տկարակազմներու, տղայոց եւ հիւանդութենէ ապաքինողներու տժգունութիւնը, անարիւնութիւնը, նիհարութիւնը, տկարողութիւնը, ջղնութիւնը, ստամոքսի տկարութիւնն ու ընդհանուր թուլութիւնը հիմնապէս բուժելու համար, երկար ժամանակէ ի վեր ՖԷՌ ԲՌԱՎԷ Fer bravais անուամբ երկաթախառն օշարակ մը պատրաստուած է, որուն ուրիշ ո եւ է դեղէ ազդու ըլլալը հաստատուած է, Եւրոպիոյ ընդհանուր բժշկական մարմնոյն կողմէ:

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուններու մէջ: 142 22 26

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ Ե ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 6 Մինկըլէյ Անատոլուի եզերքէն:

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մարտ 7 Մինկըլէյ Մարսիլիա ուղղակի:

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով.
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի [illegible]

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալսն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՍՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Մէջիտերանէի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Փեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կառնաք	1500
Մարեոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Թէպս շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն, ամսոյս դէպի 22ին Լիվրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ [illegible]

Հէլպէլ խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատասխանատուութեամբ համբաւաւոր:

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ գ'Իթալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նօթր-Տամ տէ Վիքթուառ փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը քանի՝ 4,545,160,943 ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ ակսելին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար հանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հաստատարեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի: Նոյնպէս տարեվճարներու եւ տըրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլ, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբբիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1087	Սպէրօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2883	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4400	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1526	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօբբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էչտօ	1481	Քէլսօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	854	Քօլբինօ	2807	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	549	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1663	Քսէնօ	1856
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4233	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է:

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 20ին և մարտ 6ին հոս կ'սպասուի:

Մէլֆօ շոգենաւը, նաւապետ Պօյդ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և մարտ 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար, ուսկից պիտի մեկնի Նովորոսիսք և Օտեսա երթալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻՒՏ ԸՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվրբուլ և Արեւելեան [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Բոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ատլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Պալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մոռոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քարպինէս, Լիվրբուլէն կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով դէպի մարտ 17 (Ն. Տ.):

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալութեան
Thomas C. oly
Ալէքսանտրի խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (192)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը տեսնէր Սորպէններու ագարակի խնճին վերցուիլ տարուիլը Պլեառի հաշուին գործող մարդոց ձեռքով: Կը տեսնէր զայն արգելափակ եղած Սէվրի տան մէջ, ուր պիտի մեռնէր թըշուառ վիճակի մէջ առանց միջամտութեան տը Բրէսլ մարքիզուհիին, որ զայն իր մութ բանտէն հանելով տարաւ տօքթէօր Մօրանի խնամոց յանձնեց: Կը տեսնէր զայն դարձեալ առարկայ եղած Պլեառի հետապնդման որ բժշկին յուսացած բուժումն արգիլելու համար Բլէզը կ'առեւանգէր: Արդ դիւրին էր իրեն հասկընալ Պլեառի նպատակը: Խելագարն իր ձեռքէն պրծած ըլլալով, կ'ուզէր արգիլել անոր բուժումը, որպէս զի չկարենար յայտնութիւններ ընել: Ինչ վատութեան, ինչ ոճրագործութեան զոհ եղած էր դժբաղդ կինը: Պլեառ իւր գաղտնիքը գերեզման տարեր էր իրեն հետ: Ինչ էր այն գաղտնիքը: Պէ՞տք էր փնտռել: Պէ՞տք էր երեւան հանել: Այս խորհրդածութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէր քննիչ դատաւորին: Արդարեւ, իբրեւ պաշտօնեայ արդարութեան, իբրեւ գործադիր օրինաց, իրաւունք ունէր ամէն կողմ պրպտելու, ամէն վէրքերը զննելու, ընտանեկան ամենէն ծածուկ իրերը հետազօտելու: Ճշմարտութիւնը գիտնալը դատաւորի մը պարտքն է. բայց կան այնպիսի քօղեր, զորս ինքն իսկ կը վարանի բանալու: Քննիչ դատաւորը կ'զգար որ Պլեառի քով ուրիշ մեղապարտ մը կար: Բիւթոյ, քննութեան միջոցին փնտռուելով գտնուեր, կարեւոր յայտնութիւններ ըներ էր, որոցմէ կը գուշակէր թէ տը Բրէսլ մարքիզուհին ինչ չարժառիթով գործեր էր: Արդարեւ, ինչ պատճառաւ, խենդն ազատելու համար, փոխանակ արդարութեան դիմելու, Բիւթօյը գործիք ըրեր էր: Միւս կողմէ, քանի տարի խելագարութիւն կրելէ ետեւ, Լէօնթին Լանտէ բժշկուեր, խելքը գլուխն եկեր էր, և չէր գանգատեր: Ինչ պատճառաւ. և այդ Լէօնթին Լանտէն՝ Պ. Հանրի Տէչարմի պէս նշանաւոր մարդու մ'ամենամերձ ազգականն էր: Եւ տակաւին ամենն այս չէ. Բլէզ կարկառը փնտռել տալ ուզելով, իմացեր էր որ այդ Թիապալտն, որ պատժարանէն փախած էր, լիակատար ներում ստացած էր: Այս ամէնը վարանման մէջ կը ձգէին զինքը և հետեւաբար մեծապէս կը տատամսէր: Ուստի պարտաւորուեցաւ իւր քննութիւնն աւելի առաջ չտանիլ:

Այսու հանդերձ իւր սենեակը կանչել տուաւ տիկին տը Բրէսլ մարքիզուհին, Պ. Հանրի Տէչարմը և տօքթ. Մօրանը:

Իւր փնտռած ճշմարտութիւնն իմացաւ, բայց հասկցաւ որ արդարութիւնը պէտք չէր աչերը շատ բանար անցեալ իրողութիւններու վրայ, զորս երկու ընտանեաց շահը կը պահանջէր մոռնալ և ծածկել:

Ուստի իւր քննութիւնն աւարտեց՝ մի միայն կատուական աղջկան առեւանգման վերաբերեալ իրողութիւնները տեղեկագրելով:

Ամբաստանեալներն ոճրագատ ատեանին յանձնուեցան:

Սպանեօլ Անթօնիօ դատապարտուեցաւ ցկեանս չղթայակապ աշխատութեան:

Թամէրլան և ընկերը տասն-հինգական տարի նոյն պատիժն. Սօլանժ ալ տասն տարի բանտարկութեան:

Արուարձանի տղան հիմա Անտրէ Տէչարմ կը կոչուէր:

—Ես ոչ միայն մօրաքոյրն եմ, կ'ըսէր Անժէլ իւր քրոջը, այլ և մա՛յրն եղայ:

Բլէզի և Անտրէի ամուսնութիւնն ամիս մ'ետքը կատարուեցաւ մեծ հանդէսով Նօթր Տամ-Լօրէթ եկեղեցիին մէջ, որ հազիւ կրցաւ պարունակել հրաւիրելոց բազմութիւնը, որք կը փափաքէին համակրանաց նոր ապացոյց մը տալ Հանրի Տէչարմի և կնոջը:

Մայր Լանկլօա քանի տարի պզտիկցեր էր: Դէմքն առուգութեան փայլ մը ստացեր էր:

Եկեղեցւոյն մէջ շահագրգիռ և միանգամայն սրտաշարժ տեսարան մ'էր՝ մեծամեծ անձանց և գեղջուկ տիկնանց մէջ արուարձանի գործաւորներուն պատգամաւորութիւնը՝ յիսունի չափ մարդոցմէ բաղկացած:

Հրաւիրեալներուն մէջէն շատեր գիտէին այդ բարի մարդոց ինչ ըրած ըլլալն Անտրէի համար:

Բարեկամ աչքով կը նայէին անոնց ժպտալէն, իրարու կը ցուցնէին և գովեստով կը խօսէին անոնց վրայ: Տը Ֆուրմի կոմսուհիին և անոր որդւոյն Էտմօն տը Ֆուրմիի մէջտեղը գեղջկուհի մը կը տեսնուէր Մօրվանի նկարագեղ կերպարանքով: Տիկին Տէզրօն էր, Սօրպէններու ագարակին վերակացուհին:

Լէօնթին Լանտէ սիրալիր նամակ մը գրեր էր անոր, և ան ալ յատկապէս եկեր հասեր էր իւր վաղեմի սպասուհին համբուրելու և անոր որդւոյն ամուսնութեանը ներկայ գտնուելու համար:

Անտրէ Տէչարմի վկաներն էին մեծ Պէճանար և իւր հին մեծաւորը, Պ. Տարլթիկ:

Իսկ Բլէզ Լանկլօայի վկաներն էին Ալպէռ Անսըլէն և Տօքթէօր Մօրան:

Ութ օր առաջ Բլէզ անուշ մը առաջեր էր ծանրագին մետաքսեայ կերպասներ և ժանեակներ պարունակող, որոց հետ նաեւ քանի մը չքնաղ գոհարեղէն զարդերու տուփեր: Տիկին տը Բրէսլ մարքիզուհիին և Օր. Էտմէի հարսանեկան նուէրներն էին:

Մարքիզուհին և աղջիկը սեւեր հագած և որդին կիսսեւով տը Բրէսլ ներկայ էին կրօնական արարողութեան:

Պատարագէն ետեւ, մարքիզուհին և որդիքը՝ միւս հրաւիրեալներուն հետ աւանդատունը գացին ամուսնացեալներն ողջունելու:

Երբ կարգն իրենց եկաւ Բլէզ տիկին տը Բրէսլի թեւերուն մէջ նետուեցաւ, ետքն ալ Էտմէն համբուրեց:

Հիւսթավ, տժգունած, յուզուած, ձեռքն Անտրէի երկնցուց, ան ալ փոխադարձաբար նոյնն ըրաւ:

Քանի մը քայլ անդին Ալպէռ Անսըլէն կեցած, չէր համարձակեր Էտմէի երեսը նայելու:

Տը Բրէսլ մարքիզուհին քովը գնաց:

—Պարոն Անսըլէն, ըսաւ անոր, մեր գլխուն եկած փորձութենէն ետեւ, Փարիզէն չմեկնեցանք անմիջապէս, վասն զի կ'ուզէինք ներկայ գտնուիլ Պ. Անտրէ Տէչարմի և Օրիորդ Բլէզ Լանկլօայի ամուսնութեան:

(Շարունակելի)